

Ligt ter raadpleging en lezing op de leestafels der Oost- en West-Indische Mailbooten en der voornaamste Sociëteiten, Hotels, Cafè's en Leesinrichtingen, zoowel hier te lande als in Oost- en West-Indië.

HET KOLONIAAL WEEKBLAD

ORGAAN DER VEREENIGING

OOST EN WEST

„Het Koloniaal belang is een algemeen Nederlandsch belang“.

Opgericht door Kolonel G. E. V. L. van Zuylen, 21 Maart 1900.

KANTOREN:

HOOFDBESTUUR . . . . . } HEULSTRAAT 17, DEN HAAG.
INLICHTINGDIENST . . . . . } TELEF. 4519. POSTGIRO 14574

ADMINISTRATIE VAN HET „KOLONIAAL WEEKBLAD“
HEULSTRAAT 17, DEN HAAG. TEL. 4519. POSTGIRO 14574

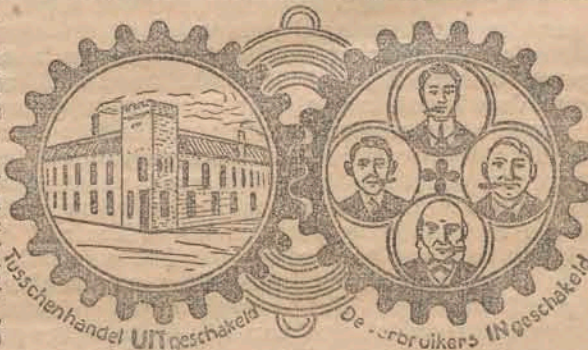
MEDEDEELINGEN of INGEZONDEN STUKKEN moeten worden geadresseerd „aan de Redactie-Commissie“, en gezonden aan de Presidente: HEERENGRACHT 7, DEN HAAG.

Voor Administratie en Verandering van Woonplaats wende men zich in Nederland tot den Administr.: HEULSTRAAT 17, Tel. 4519. Postgiro 14574; in Nederl.-Indië tot den Hoofdvertegenwoordiger te SOLO, Mr. K. FAUSER. Voor Advertentiën tot de DRUKKERIJ TEN HAGEN, NOBELSTRAAT 20, Tel. Interc. 474 en 475. Postgiro No. 17260, beiden DEN HAAG.

Fa. Wed. H. VAN GEMERT & Zn. - Havana-Sigarenfabrieken - BEST (N.-Br.), Holland

EENIG ADRES VOOR LEVERING VAN SIGAREN RECHTSTREEKS AAN PARTICULIEREN

Het succes, dat wij reeds jaren hier in Holland hadden door onze sigaren rechtstreeks te verkoopen aan de Verbruikers en dat wij door onze aanbiedingen hier in Holland dikwijls ook vele bestellingen ontvingen voor het leveren van sigaren aan familieleden of bekenden in Ned.-Indië, hebben ons op het idee gebracht aan de Particuliere Adressen in Ned.-Indië op dezelfde wijze onze offerte in te zenden, als wij in Holland doen. Al onze Afnemers zijn overtuigd, dat de sigaren, welke door ons tegen fabrieksprijzen worden afgeleverd, zeer concurrerend zijn, daar elke tusschenhandel wordt uitgeschakeld en de winsten, welke de tusschenhandel zou maken, den verbruiker ten goede komt, bedragen voor Holland 25 à 30 %. Nog belangrijker is zulks voor H.H. Rookers in Ned.-Indië, daar niet alléén Reizigers en Tokohouders (in Holland Winkeliers), doch ook IMPORTEURS worden uitgeschakeld, indien men

„U z'n sigaren rechtstreeks gaat importeeren. Door Uwe benoogde sigaren rechtstreeks van onze fabriek te betrekken, zult U zich minstens 40 pCt. bevoordeelen. Wij raden U daarom aan eene proef te nemen met ons fabriekaat en zijn wij ervan overtuigd, dat U geregeld afnemer van onze sigaren zult worden. Blijvende relaties te winnen is ons doel en garandeeren wij U steeds prompte bediening en onovertroffen kwaliteit.“

Tracht steeds met Uwe Vrienden en Kennissen eventuele bestellingen te combineeren om aanspraak te kunnen maken op punt 2 onzer leveringsvoorwaarden waardoor U 7 pCt. korting kunt genieten van het factuurbedrag.

VRAAGT ONZE GEILLUSTREERDE PRIJSCOURANT No. 4, WELKE GRATIS EN FRANCO WORDT TOEGEZONDEN

In Memoriam

P. J. VAN HOUTEN.

Op 30 Juni j.l. stierf te Rijswijk onverwacht de heer P. J. van Houten, vroeger de bekwame chef van de alom in den Archipel zoo goed bekende Firma „Van Houten Steffan en Co.“ Hij behoorde tot de helaas niet talrijke personen in Nederland, die met de vruchten van noesten arbeid uit de tropen teruggekeerd, dat land en zijne inboorlingen in dankbaarheid gedenken, door in woord en daad er ook hier voor te blijven werken, mede op geestelijk en cultureel gebied.

Waar koloniale belangen te behartigen vielen, stond de heer P. J. van Houten met zijn warm hart en groote zakenkennis op de bres. Jarenlang is hij o.a. voorzitter geweest van de Ned. Afdeling der „Maatschappij van Landbouw en Nijverheid in N.-I.“

Hij behoorde tot de oprichters der Vereeniging „Oost en West“ en toen Boeatan opgericht werd, is hij niet in gebreke gebleven zijn medewerking ook in geldelijken zin te betoonen. Zijn hartelijke belangstelling bij onze jongste tentoonstelling staat ons nog zoo levendig voor den geest!

Pa van Houten was er een van de oude koloniale garde, wiens voorbeeld navolgenswaardig is voor het opkomend geslacht, dat juist thans zoo véél voor het ontwakend Jong-Indië kan doen en zijn.

Hij ruste zacht na een welbested leven!

INHOUD: In Memoriam P. J. v. Houten. — Alg. Ve g. — Bekendmaking v. h. Hoofdbestuur. — Bezuiniging. — De nieuwe Boeatan-Theesalon. — Ind. Jaarboekjes. — Persoverzicht uit de Ind. Bladen en Tijdschriften. — Uit de Eur. Pers. Uit de Ind. Pers. Uit de Chin. Pers. Literatuur-Overzicht. — Suriname. — Curaçao. — Uit den Verre Vreemde. — Mededeelingen. — Mutaties van 28 Juni tot 5 Juli 1922.

Algemeene Vergadering

der Vereeniging „Oost en West“, te houden te Amsterdam op Zaterdag 15 Juli e.k. des namiddags ten 2 uur in het American-Hotel (ingang Leidsche plein).

Punten van behandeling.

1. Notulen (vide K. W. No. 26 van 30 Juni 1921).
2. Jaarverslag; Rekening en verantwoording 1921 met uitgebracht rapport der Commissie van verificatie; Begroting 1922. (Vide K. W. No. 26 van 29 Juni 1922).
3. Benoeming Commissie van verificatie rekening en verantwoording 1922.
4. Voorziening vacatures Hoofdbestuur.
5. Exploitatie Koloniaal Weekblad.
6. Bepaling plaats volgende algemeene vergadering
7. Wat verder ter tafel zal worden gebracht.
8. Rondvraag en sluiting.

Na afloop der vergadering bestaat gelegenheid tot een bezoek aan het Koloniaal Instituut, afdeling Tropische Hygiëne, Mauritskade 57, ingang Oosterpark.

De Secretaris,
VAN DER BRUGH.

INDISCHE UITRUSTINGEN
VOORDEELIGST ADRES:
AU BON MARCHÉ
A. DE VRIES & ZONEN
AMSTERDAM
ROTTERDAM
DEN HAAG
UTRECHT
BAARN

DEN LEDEN wordt beleefd doch dringend verzocht, bij adresverandering, hiervan ten spoedigste mededeeling te doen: in Nederland aan den Heer Administrateur der Vereeniging, Heulstraat 17, Den Haag; in Indië aan den Hoofdvertegenwoordiger, den Heer Mr. K. FAUSER te Solo (Java).

H.H. Leden van „Oost en West“ indien U een Auto nodig heeft, waar ook heen, bel op HAAG 1010 het AUTO-HUIS

luxé wagens tegen voor U speciaal tarief

Aanbevelend, v.h. J. D. Jonkers Both,
J. VOGELZANG, Directeur-Eigenaar, v.h. Directeur H.A.T.A.X.

P. M. Broekmans - Koningsplein 16-18-20 ^{hoek} Heerengracht - Amsterdam

Ladies' and Gentlemen's Tailor

Grootste en bekendste Huis van eerste klas Dames- en Heerenkleeding

Speciaal ingericht voor repatrieerenden

Kleeding naar Maat in één dag gereed

NATUUR WOLLEN ONDERGOEDEREN
VAN
Jansens & Tilanus
FRIEZENVEEN

Verkrijgbaar in alle qualiteiten en maten bij
ISERIEF & Co Magazijn „de Prijslijst“
DEN HAAG.
Veenestr. 16-18. Valeriusstr. 29.
Prijscourant op aanvraag gratis.

Hiltbrink
Dameshloer-makerij
Gravenhage 29 Westeinde
Nieuwe Stoffen voor
Tailor-Made

**Huwelijks-Uitzetten
Uitrustingen voor Indië
Luiermanden**

Door onze veeljarige practijk kunnen wij U het beste leveren, in de meest kostbare, maar ook in de eenvoudigste uitvoering. Bij elke hoeveelheid leveren wij ook:

Lingeries - Bedlinnens - Tafelgoederen
Huishoud- en Stukgoederen

Zichtzendingen, ook voor de Tropen, op iedere aanvraag franco.

**Specialiteit: Tafel-, Bed-
en Huishoudlinnens**
voor Hotels, Restaurants, enz.
Monsters op aanvraag

Firma A. NIJLAND
FABRIEK VAN WITTE GOEDEREN
ALMELO (Twenthe)

Om goede zaken te maken

is het noodig goede waar te leveren. Doch het publiek moet weten dat gij die levert. Dat bereikt gij alleen door goede en voortdurende reclame.

GEBRUIK DIT BLAD
VOOR UW

Reclamecampagne.

Bekendmaking van het Hoofdbestuur.

Aan de hier ter stede vertoevende journalisten van vreemde nationaliteit zal door de Vereeniging „Oost en West” op Dinsdag 11 Juli e.k., des n.m. ten 2½ uur, eene Indische film demonstratie worden gegeven in de Residentie-bioscoop.

Bezuiniging.

Ook in het Koloniaal Weekblad iets over deze „topic”. Bezuiniging is het parool van dezen tijd. Ze moet worden doorgevoerd om tweeërlei redenen, om het doel zelf en om het door roekeloosheid verdwenen verantwoordelijkheidsgevoel wederom op te wekken. Wie den ernst dezer tijden verstaat, is doordrongen van het besef, dat die bezuiniging toegepast moet worden door Overheid en Staatsburger, dat ze ingang behoort te vinden van beide zijden en derhalve completerend dient te werken, zullen ooit gezonde toestanden op dit gebied weerkeeren in Staat en Maatschappij.

Dit besef noopt den verstandige, met het oog ook op een hoogst onzekere toekomst, om in zijne levenswijze versoering aan te brengen en zijne uitgaven te beperken tot de strikt noodzakelijke. Loopen deze laatste nog al wat uiteen, naar gelang van persoonlijke omstandigheden, onderlinge overeenkomst schijnt welhaast hierin te bestaan, dat het offeren van stoffelijke behoeften eerst na de geestelijke aan de beurt komt, ook waar de urgentie daarvoor niet schijnt te bestaan. Het is hier niet de plaats om daarover te oordeelen en het persoonlijk terrein blijve onbetreden, maar de gevolgtrekking is gerechtvaardigd. Het opzeggen van lidmaatschappen, het onttrekken van geldelijke bijdragen ook aan nuttige vereenigingen, is aan de orde van den dag en de Vereeniging „Oost en West” weet hierover mee te praten. Moet men deze bezuinigingsmethode recht doen wedervaren ten aanzien van hen, die daartoe door den nood gedwongen worden, de force-majeure-gevallen welke, zonder twijfel, ook onder onze leden voorkomen, die methode verandert van aard, wanneer men, dit motief niet kunnende doen gelden, zijn lidmaatschap eenvoudig neerlegt, geleid door uitsluitend verstandelijke beweegredenen, maar van overdreven voorzorg, neerlegt om jaarlijks een bedrag uit te sparen, dat nagenoeg overeenkomt met den prijs van een half kistje rookbare sigaren of een uitverkoop-blouse. Hier een zuinigheidsbetrachting, welke de wijsheid bedriegt. Immers, een nationaal belang, een algemeen belang — wat ten slotte samenvatting is van personenbelangen — wordt aldus schade toegebracht.

Een zoodanig belang vertegenwoordigt de vereeniging „Oost en West” en schade wordt daaraan toegebracht door hem of haar, die zonder besliste noodzaak zich aan het lidmaatschap onttrekt. „Oost en West”, welker doel is de versterking van den vriendschapsband tusschen Nederland en Indië, behoort tot de grootsche vereenigingen in den lande. Ze moest, gelet op dit doel, de grootste zijn. Ware dat zoo, het verlies van een enkel lid zou niet gevoeld worden, thans wordt schade be-rokkend aan de goede zaak, ook door uittrekking van één lid; de band verslapt, terwijl versterking hoogst noodig is. Derhalve is de moraal dezer bespiegeling: wie lid is, blijve lid; wie lid is, trachte anderen lid te maken; wie lid is, propageere het doel der Vereeniging.

De oude leer der Staathuishoudkunde — ongelijk aan die, welke in elk huishouden gelden moet — dat de Staat de nering naar de tering zet, heeft afgedaan. Ook in den Staat: de tering naar de nering. Waaruit volgt, dat aan die nering alle zorg moet worden besteed, dat de welvaartsbronnen in Indië ten bate van Inlander en Europeaan dienen geopend. De band tusschen Nederland en Indië moet steeds hechter worden en de ware zuig-

nigheid bestaat hierin, dat elk Nederlander daartoe medewerkt.

De nieuwe Boeatan-Theesalon.

De na de Scheveningsche Tentoonstelling geheel nieuw ingerichte theesalon in het voorlocaal van Heulstraat 19, Den Haag, welke in het vorige Koloniaal Weekblad door „een trouwe bezoeker” een „éénig plekje” genoemd werd, verheugt zich niettegenstaande het vacantie- en reisseizoen, in een geregelden toeloop van gasten. Men roemt er om strijd zoowel het gezellige zitten, omringd door het Indisch kunsthandwerk, als de bijzonder lekkere thee en kwee-kwee, die men er tegen zoo billijken prijs kan genieten, de heeren zelfs onder het rooken van hun sigaar of sigaret. Op den duur zal zeker, door 't op deze wijze meer vertrouwd raken met de verschillende Oost- en West-Indische kunstnijverheidartikelen, de waardeering er voor en daardoor ook de kooplust toenemen, zoowel bij hen, die nimmer in Indië geweest zijn, als bij hen, die er vroeger waren, zonder dat hun het schoone opviel. Want het is op zijn zachtst uitgedrukt niet verwonderlijk, dat buitenlanders voor dit moede veel meer voelen dan de doorsnee-Nederlander.

De Fransche legatie is, niettegenstaande de verlating in het Kurhaus kocht een Amerikaan — geen millionair — voor f 600 zijden weefsels, om maar een paar voorbeelden te noemen.

Zoolang er nog zoovele Nederlanders zijn, die smalend over onze Indische kunst spreken of onverschillig tegenover staan, heeft Boeatan een grootsche taak te vervullen, waarbij zij op de daadwerkelijke medewerking kunnen rekenen van alle medestanders, van allen, die de groote cultureel-waarde beseffen van deze taak.

Indische Jaarboekjes.

(Vervolg).

Inderdaad kocht men toen slaven, gelijk hedendaags prauwpaarden. Het loodje aan den staart van de dieren had z'n equivalent in het nummerplankje bij de menschen; en men had altijd minder moeite een zoogenaamden lijfeigene van de gevolgen der zeeziekte te doen bekomen, dan een overwalsch paard van den droes af te helpen. De taak dezer geïmporteerde slaven, voor zoover ze in handen van Europeesche koopers kwamen, bestond gemeenlijk in huiselijke bezigheden, in alle diensten, waarvoor men thans inlandsche huishoudenden bezigt. Velen dienden voornamelijk voor staatsie, b.v. voor pajongdragers achter den blaasken meester, voor flambouwdragers op de tredeplank van de vergulde karos van een regeeringspersoon, voor loopers, met rottingen gewapend, vóór den wagen uit, voor geleide bij een kerkgang, wanneer de Indische dames zich door opgepronken slavenmeiden deden vergezellen, enz. Sommige slaven dienden tot scheppers, om de versierde orembaaien der aanzienlijken naar hunne „thuy-nen” voort te pagaaen, anderen om de functionarissen van kapper, barbier of pruikenmaker te verrichten, of om de lange kousen te breien, die bij het toenmalige costuum behoorden, of zij werden afgericht tot speeljongens, wanneer hun muzikale aangelegenheden eigende. De predikant Valentijn die zelf muzikaal was, schreef, dat hij wel halve nachten had liggen luisteren naar de tonen, welke opstegen uit de pleziervaartuigen in de Bataviaasche grachten, en welke voortgebracht werden door de instrumenten der donkerkleurige speeljongens, handviool, knieviool, harp, cither, Suttaar, fluit, enz.

Het werd toenmaals reeds gezegd, dat het lot van deze slaven, altijd wanneer ze niet in handen kwamen van Chineezers, Arabieren of Inlanders, in

KON. ERK. PITMANSCHOOL

Staatsblad 37.

DEN HAAG, Regentessepl. 26 - Mauritsweg 30, ROTTERDAM

Stenografie, Machineschrijven, Talen, Correspondentie, Boekhouden, Staatsinrichting.

KANTOOR- en HANDELSOPLEIDING.

Directeur-Gen. T. v. D. VEEN.

PERRY & CO.

AMSTERDAM - ARNHEM - 'S-GRAVENHAGE

UTRECHT - GRONINGEN

129

HUTKOFFERS

Mode-Academie J. & G. DE GRAAFF,
 's-Gravenhage - Anna Paulownastraat 18a.
Voornaamste Vakschool in het Costuumvak.
 Theoretische en praktische, volledige opleiding van Dames tot Costumière, 1e Coupeuse,
 Directrice en Leerares in het Costuum-, Mantel- en Lingerievak.
 Aanmeldingen bij de Directrice G. DE GRAAFF.

doorsnee vrij wat beter was dan dat van den vrijen Javan, door zijne eigene hoofden gekneveld, geplaat met belastingen en heerendiensten, niet zelden ten prooi aan hongersnood. „En ruk nu”, zoo riep een schrijver in *Lakshmi*, „dien slaaf of die slavin, gewoon aan dat onbezorgde leven, aan die zachte, liefderijke behandeling, uit dien kring weg; hergeef hun de vrijheid, maar tevens ook al de zorgen en kommer welke het maatschappelijk bestaan oplevert voor hen, die zich daarin een standplaats moeten zoeken en nimmer voor zichzelf hebben leeren zorgen — en gewis, die standsverwisseling, hoe welluidend en aangenaam ook het woord *Vrijheid! Vrijheid!* in de ooren mag klinken, zal hen in de diepste ellende dompelen. Toen in het jaar 1818 een voornaam en rijk inwoner van Batavia bij zijn afsterven veertig zijner slaven had vrij verklaard en aan zijn uitersten wil gevolg gegeven was, duurde het geen jaar of allen, allen zonder onderscheid, wierpen zich aan de voeten zijner zonen en smeekten om weder in hun midden opgenomen en op den vorigen voet behandeld te worden.”

Aldus, de vrijheid was hun opgebroken als den hond de worst. Naar 't schijnt had die voornaam ingezetene niet bedacht, dat de vrijheid wel is waar een van de hoogste goederen der aarde is en tot de heiligste rechten van den mensch behoort, maar dat een inboorling toch altijd beter van een savah dan van de vrijheid kan leven. Dit werd wel bedacht door den Raad van Indië Cornelis Chastelein, die zulke onberedeneerde menschenliefde vermeed door bij zijn sterven aan zijne slaven niet alleen de vrijheid, maar ook het landgoed *Depok* te schenken, in communaal bezit. Zij hadden alle reden zich gelukkig te prijzen, dat ze niet behoorden aan zoo'n Bataviaschen eigenaar, van wien de schrijver in *Lakshmi* gewaagde; dat ze bij hun vrijlating niet voor de opgave stonden zich die vrijheid, en tegelijk het leven, iederen dag weer te moeten veroveren — gelijk de dichter de zaak geëend had:

Nur der verdient sich Freiheit wie das Leben,
 Der täglich sie erobern muss —

Een jaarboekje van meer beteekenis dan *Lakshmi* en dat ook langer bestond, nl. *Warnasarie*, telde ook meer medewerkers. Het kon daardoor meer afwisseling in den inhoud brengen; als een zijner steunpilaren mocht genoemd worden S. van Deventer Isz. De latere raad van Indië treedt hier beurtelings op als poëet en prozaiet, nu eens met een lief vers, dan weer met eene beschrijving van een Neptunusfeest onder de linie, met eene novelle of een treurzang. Wie zou van den navorscher eener zoo dorre materie als „Het Landelijk Stelsel op Java” gedichten verwacht hebben als een „Nachtgezag in het gebergte”, eene „Elegie op het kerkhof van Batavia”, eene „Weeklagt bij het vertrek van mijn oudsten zoon”, en meer zulke dichterlijke divagatiën? Welnu, ook hij was eens jong geweest en de ambtenaar behoefde den dichter niet onmogelijk te maken. Was niet Tollens koopman in verwaren, Potgieter handelsagent, Vondel kousenhandelaar, Bilderdijk advocaat, Rijnvis Feith ontvanger der belastingen, Huygens secretaris-rekenmeester, enz.? Hetgeen intusschen nog niet zeggen wilde, dat v. Deventer al deze fraaie vernuften op zij streefde, of dat zijn naam in de geschiedenis der Nederlandsche letterkunde bewaard is gebleven. Hij had alleen zijn *heure de célérité*, in een jaarboekje.

Alhoewel, hij deed zijn best. En 't moet erkend worden, dat de latere resident van Soerabaja in zijne jonge jaren de wereld met andere oogen beschouwde dan daarna, in de dagen zijner ambtelijke grootheid, eerder met de opgetogenheid der ontvankelijke jeugd dan met de koelheid des gematigden ouderdoms. De wijze waarop zijne schoonzuster Mina Kruseman hem in *Mijn Leven* ter sprake brengt, zou van zijne persoonlijkheid een weinig gunstigen dunk doen opvatten, ware men overtuigd, dat deze bron eene onverdachte was. In de dagen van *Warnasarie* en *Bianglala* had hij

zijne Indische loopbaan als surnumerair aangevangen. Hij bracht de traditie der vaderlandsche rederijderskamers en den zin voor de fraaie letteren met zich; sommige coupletten, door hem den lande van overzee toegezongen, doen gelooven, dat hij eenig dichterlijk talent bezat, en dat hij oorspronkelijk voor iets beters bestemd was dan voor het lidmaatschap van den Raad van Indië. Ware hij in 't vaderland gebleven, hij zou 'tallicht verder gebracht hebben, niet in de ambtelijke hiërarchie, maar in de republiek der letteren. Er was eenige dichterlijke vlucht, eenige zoetvloeiendheid te bespeuren in de regels, ontleend aan zijn „Nachtgezag in het gebergte”:

Ja, eeuwig is uw schoon! wie voelt het hart niet kloppen,
 Als 't neigend avondlicht de blauwgekleurde toppen
 Der trotsche bergen met een purpuren boordsel tooit?
 Als 't wester luchtazuur in goudgloed is ontsloken
 Die, zij de dagvorstin al reeds in 't meer gedoken,
 Langs 't blozend firmament nog duizend kleuren strooit.

En aan mijn voeten hoeit een rustig dal mijn oogen,
 Dat door zijn treffend schoon mijn ziel houdt opgelogen;
 De diepte dier vallei doorklieft een zilveren vloed,
 Die over rotsen bruist of, de oevers uitgetreden,
 Het dorstig rijstveld drenkt en, zachtkens neergegleden,
 Zich kronkelt als een slang en statig zeewaarts spoedt.

En dit alles zag hij bij nacht.....

Doch zijn „Nachtgezag” begint wijselijk met een avondgezag; verder komen daarin voor ettelijke grondstoffen voor een bukolisch gedicht. Men krijgt er heel wat te hooren over de zilveren maan en het dito sterrenheir, over lustwaranden, avondpurper, toovergaarden, dartele zefirs, elyzeesche velden, enz. 't Gaat hem bij het stoffeeren van zijn Indisch landschap als Schiller's jongeling: „Das schönste sucht er auf den Fluren — Womit er seine Liebe schmückt.”

Eigenlijk heeft deze dichter Java zoo mooi gevonden, vooral bij nacht, dat men aanstonds herinnerd wordt aan de opmerking van Busken Huet over prof. Vissering's Banda-studiën in *De Gids*. Ook deze had van de „magelryke landvoogdye”, eenmaal het schouwtooneel van het meedoogenlooze uithuittingsstelsel der O. I. Compagnie, eene in hoofdzaak arkadische voorstelling gegeven, er het dankbare onderwerp in gevonden voor eene Indische idylle. Zijne aan Banda gewijde bladzijden waren als 't ware doortrokken met *bouquet de girofles*, ze ademden toestanden als uit eene pastorale. „Is het niet eene verwonderlijke zaak”, spotte Huet, „bij de toenemende duurte der levensmiddelen in Nederland en de gestadige inspanning welke daar van den huisvader geëischt wordt, dat de heer Vissering er nooit aan gedacht heeft zich met de zijnen op de Banda-groep te komen neerzetten?”

Iets dergelijks vraagt men zich bij 't vernemen van S. van Deventer's „zwakke harpaccorden”, gelijk hijzelf ze noemt, en welke intusschen den indruk van hooggestemde lofzangen teweegbrengen. Hij noemt Java niets minder dan „een land van louter zaligheên” — en verzegt het er te blijven. (Na zijne pensionneering woonde hij in Den Haag en Brussel, in welke laatste plaats hij overleed.)

Op het voetspoor van prof. Vissering gaf ook mr. van der Linden in zijn *Banda en zijne bewoners* eene zoo verlokkeende schildering van het notenplukken op dat eiland, dat ze — zegt Huet — „een ieder moet doen watertanden naar het voorrecht voor den tijd van vijf jaren zich als koelie aan een perkenier te mogen verhuren.” Van Deventer doet op zijn rijm voor Java, hetgeen de heeren Vissering en v. d. Linden in proza voor Banda deden; en waar hij 't den lezer op z'n geweten afvraagt: Wie kent de schoonste plek, den bloementuin der aarde, Waarbij elk ander oord, hoe heerlijk, daalt in waarde?

— daar staat men eenigszins verwonderd den vrager zelf in eene Haagsche villa, daarna in het Belgische „Klein Parijs” aan te treffen.

In hetzelfde jaarboekje *Warnasarie* klinkt ietwat naargeestig, na v. Deventer's loflied, de treurzang van J. van Soest.

't Is eene elegie van de soort, welke Bilderdijk

HESSELS & MAK'S

Valeriusstraat 44 - DEN HAAG - Tel. H. 3730

1ste klas Fabrikaten Confectieschoeisel
 Nuis 1ste rang voor Luxe-
 en Orthopaedisch Schoeisel naar maat

Protectie van voornaamste H. H. Medici hier te lande

**SPECIALAAL ADRES
 VOOR DAMES
 EN KINDER
 KONFEKTIE**

v. s.

GERZON

BESCHIKBAAR

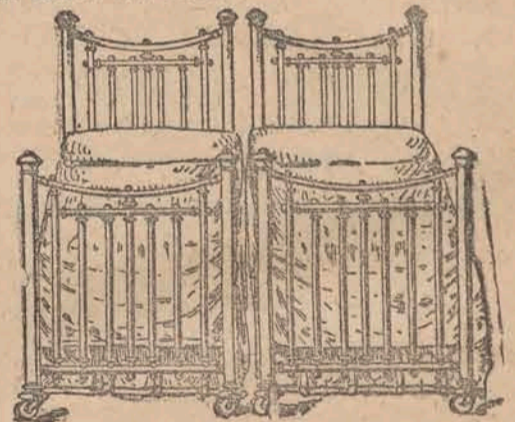
W. J. M. SIMONIS

voorheen Firma Th. A. A. SIMONIS.

GROENMARKT 34, over de Prinssestraat.

TELEFOON H. 4420

DEN HAAG

Specialiteit in BEDDEN

Groote keuze vanaf het beste tot het eenvoudigste.

Magazijn geopend van 8¹/₂—12¹/₂ en van 2—6 uur.

MAGAZIJN VAN

Heerenhoeden en Pelterijen,

EDUARD PELGER,

Prinssestraat 35 - Den Haag,

Telefoon No. 3902.

The English Sport Stores

Frederik Hendriklaan 85
 The Hague

Sport articles and clothing of every description

Zuid-Hollandsche Brood en Beschuifabriek

WALDORPSTRAAT 16—22

's-GRAVENHAGE

TELEF. 1163

Beveelt zich bij Uwe

Leden aan.

Behalve GOED BROOD

wordt U een dividend

van 5 %o gewaarborgd.

BESCHIKBAAR.

BOEKHOUDEN

Dagecursus, 3 mnd., f 40.—
Avondcursus, 5 mnd., f 45.—

NEDERLANDSCH

Repetitiecursus, 3 mnd. f 10.—

STENOGRAFIE

Zomercursus, 3 mnd., f 10.—
het geheel.

.... TYPEN ....

f 10.— het geheel.

FRANSCH

DUITSCH

ENGELSCHE
in pr.- en cursuslessen.

INSTITUUT PONT
LAAN v. MEERDERVOORT 190

Adverteeren doet verkoopen.

N.V. HOOGWERFF, CHABOT & VISSER'S WIJNHANDEL

Hoofdkantoor: ROTTERDAM, Jufferstraat 21c - Tel. 1155

Filiaal: 'S-GRAVENHAGE
Noordwal 4, Tel. 2461

Filiaal: ARNHEM
Eusebiusv. singel 1a, Tel. 195

Affodillen noemde; een dier grafbloemen, welke in den letterkundigen hof der oude Indische jaarboekjes tamelijk overvloedig wassen. Bij een van Multatuli's biografen vindt men de aantekening, dat hij de novellen eener jeugdige vriendin schertsenderwijs „kerkhoflectuur” placht te noemen, omdat er altijd zooveel menschen in dood gingen. Iets dergelijks ware ook van deze Indische letterkunde te zeggen; voor een vrij aanzienlijk procentage is 't kerkhoflectuur. Aan het slot van vele novellen sterven de personen als ratten en muizen; of ze zijn bij den aanvang reeds dood, en dan „vlecht men hun een krans”. Van Soest betitelde zijn lijkklacht „Aan mijne ontslapen lievelingen”, met de verduidelijking: „Bij mijn laatste bezoek op het kerkhof te Tanah Abang”. Als verlichting voor een gewond ouderlijk hart hebben zulke ontboezemingen in den regel meer waarde, dan als aanwinst voor de poëzie. In den regel — want onder al die op rijk gezette aan-den-rand-van-'t graf-klachten zijn er enkele, die opgenomen zijn in den liederenschat des volks, en in eigen dichterlijke waarde een waarborg bezitten voor hun voortbestaan.

Aldus enkele oden van Feith, den melancholischen bard van het Zwolsche *Boschwijk*. Aldus Vondels lijkzang op het kind van Geeraart Vossius („Wat treurt gij, hooggeleerde Vos — En frons het voorhoofd van verdriet”). Vondels idem op Susanna van Baerle, echtgenoot van den heer van Zuilichem, Constantijn Huygens („Is Zuilichem een sterke zuil — Hij wank'te niet, noch wroet den kuil”) zijne verzuchting over: „Constantijntje — 't Zalig kyntje”, de Bull's „Ledige Stoel” („Willem, kies een andere stoel — Voor uw kinderlijke spelen”) Ten Kate's „Kindersterfbed” („'t Kwijnend oogje halfgeloken — Licht het wichtje zwak en teer”) Ter Haar's „Elegie aan een spelend kind” („Wees niet zoo druk en woelig, lieve kleene”) Borgers „Aan den Rijn” („Zoo rust dan eindlijk 'truwe Noorden”) de klacht van Beets over het vroeg gestorvene onder zijne vele kinderen („Het hielp niet of wij wreyen — Met handen warm en zacht”) ook v. Alphen's „Ach, mijn zusje is gestorven”, dat zooveel eerste tranen uit kinderoogen heeft doen springen — zij behooren tot de blijvende sieraden van den vaderlandschen dichterskrans. Zij dragen in eigen verdienste een vrijbrief; daarvoor, dat de auteur het groote publiek met zijne huiselijke wederwaardigheden aan boord kwam. Zij ontstonden uit denzelfden drang, die eenmaal Tesselschade aan een van hare beroofde vrienden de raadgeving in de pen gaf: „Heer, stel uw leed te boek, zoo hoeft gij 't niet t'onthouen!” Doch het gros der beroofde vaders en moeders kan die exceptie niet opwerpen. De stomheid, waarmee ze bij 't verlies van een kind geslagen zijn, is trouwens vaak welsprekender dan de metrische ontboezemingen van kwart poëten, die goedvinden hunne oudersmart tot algemeen eigendom te maken. „Ach, der Schmerz ist stumm geboren” — zei de dichter terecht.

Evenwel spreekt ook uit het vers van J. v. Soest in *Warnasarie* oprechte droefenis. „Toen ik u op Tanah Abang ter ruste legde”, zoo peinst hier het vaderhart, „kon ik de droefheid nog dragen, want een grafzerk restte mij. Het stond aan mij er iederen dag, ieder uur heen te gaan en te weenen over uw stof. Maar thans, nu ik Java ga verlaten, wat blijft mij over? Thans, nu na jaren beidens de Indische ballingschap gaat eindigen en het schip met uitgespannen zeilen wacht om mij naar de vaderlandsche kust terug te voeren? Komen niet onze wenschen tot ons als een kruis?”

En niet één, maar zes kinderen lagen daar onder de tjemara's van het kerkhof. De zanger herdenkt ze een voor een in zijn lied, als konden zijne afscheidswaarden door de zode heendringen:

't Is voor mij geen blij verschiet,
't Huiswaarts keeren;
't Zal mij deren
Als mijn oog uw graf niet ziet.
Lieve kleinen,
Engelreinen,
Vader, neen, vergeet u niet!

F. C. DE BRUYN
eenigst adres voor de bekende
„Parakan Salak” Thee,
f 1.00 per pond.
NEEMT PROEF.
Danckertstraat 43. Tel. M. 4088 en M. 4089

Met dien zucht de valreep te beklommen, met die herinnering huistoe te gaan, welke vader zou niet bij de gedachte aan den Dood, die over den drempel komt, de hand van zijn kind vast in de zijne klemmen, gelijk de vader in Longfellow's gedicht:

And the boy that stood aside me,
He could not understand
Why stronger in mine, oh stronger
I press'd his warm soft hand.

De kinderloos geworden Indische vader is — men gevoelt dit aanstonds bij 't lezen van de geheele elegie — niet de geestverwant, laat staan de evenknie van een Longfellow geweest. Maar de smart heeft hem welsprekend gemaakt; en de dichtkunst, wie weet, zijne smart verzacht.

Van geringe dichterlijke waarde is in hetzelfde jaarboekje het vers van mr. B. G. Rinia van Nauta *Fragment eener reis in het Tenger-gebergte*. Men komt in verzoeking den lezer van *Warnasarie* er geluk mee te wenschen, dat dit *Fragment* fragment gebleven is. Want hij ontving hier weinig meer dan ettelijke rijmwoorden, als met behulp van Witsen Geysbeek's *Stentel* bijeengezocht; dan eenige brommende verzen en incoherente mededeelingen, met Indische plaatsnamen daartusschen gestrooid; dan banale ontboezemingen over: 's aardrijks ingewand, 't felle windgeblaas, zuider-golfgelots en djatikruinen eeuwen oud — alsof door de aanbestedingen van gouvernementen-boschperceelen er niet reeds lang voor gezorgd werd, dat geen djatiboom zulke een onbehoorlijken leeftijd bereikt.

In het algemeen is het zeker waar, dat analyse doodelijk is voor alle poëzie, maar van deze poëzie blijft weinig anders over dan klinkklank. Ze doet maar al te zeer denken aan die plaats uit *Hamlet*, waar de Prins lezende binnenkomt en Polonius hem vraagt: „What do you read, my lord?” Waarop *Hamlet* het bescheid geeft: „Words, words, words”. Ook een paar kleine onnauwkeurigheden schuift de auteur zijnen lezers in de mars, waar hij hun aanraadt:

Begeef u naar het heilig bosch,
Waar Kidals tempel staat —
Bezoek de beelden, trotsch en groot,
Waar Singosarie stond,
De puinen, zooveel eeuwen oud,
Voorheen ter Bramaas eer gebouwd. Enz.

De ruïne van Kidal staat echter niet in een bosch, laat staan in een heilig bosch, maar bij een bescheiden koffietuintje; terwijl de oudheden van Singosari grootendeels een Buddhistisch karakter hebben. Voor zulke kleine vlekjes zou men intusschen gaarne de oogen sluiten, ware de schildering zelf eene dragelijke afspiegeling van de werkelijkheid geweest, in stede van geversificeerde *Firlefanz*. Naar 't schijnt was 't de meening van *Warnasarie*, 't welk „veelkleurigheid van bloemen” beteekende, dat ook aan de distelen een plaatsje moest worden ingeruimd.

(Wordt vervolgd.)

Persoverzicht uit de Indische Bladen en Tijdschriften.

UIT DE EUROPEESCHE PERS.

Amerika en Indië.

Het bericht, als zou de Amerikaansche consul een zeker toezicht op het Dep. van Financiën oefenen, in verband met de in Amerika gepiaante dollarleening, heeft in de meeste bladen tot ernstige commentaar aanleiding gegeven, ondanks de officiële tegenspraak, welke meldde, „dat er niet in het minst sprake van is, dat vanwege den Amerikaanschen consul eenige buitengewone relaties worden onderhouden met het Dep. van Financiën, evenmin als zulks met de andere consulaten het geval is”. Van onder controle staan van de Indische regering is allerminst sprake.

Volgens de *Loc.* van 9 Mei valt op te merken, dat

Wed. G. STREITWOLF
Noordeinde 105, 's-GRAVENHAGE, Tel. H. 2413
GUMMI SPONSEN
SPONSEN ZAKKEN
BADMUTSEN

CORN. VAN DER SLUIJS

BINNENHUISARCHITECTUUR, MEUBELS, STOFFEN, ENZ.

ALLEEN NOORDEINDE 162A. TEL. 4782. DEN HAAG.

In dit communiqué het vermelde inzage-geven van de begroting-23 in 't geheel niet aangeroord wordt. Blijkbaar is door de bladen deze tegenspraak dan ook niet bijzonder au serieux genomen.

De N. Soer. Crt. van 5 Mei verwachtte, dat hetgeen gebeurd is, komen moest, nml. het vermelde optreden van een buitenlandsche mogendheid, aan welke wij een belangrijke som schuldig zijn en, die van meening blijkt te zijn (niet ten onrechte trouwens), dat het gouvernement op veel te grooten voet leeft. Deze daad komt voor het blad niet onverwacht; het begreep, dat zij komen moest.

In het weekoverzicht van 6 Mei komt het blad uitvoerig op de kwestie terug en voorziet, dat Amerika onze West-Indische eilanden wil kopen.

Het Soer. Hbl. vindt het geval zoo erg niet: Het behoeft geen verwondering te wekken, dat in dezen tijd van Indië's eigen ach-en-wee-geroep over den financieelen toestand, terwijl juist de laatste tranche van de dollarleening geplaatst wordt, de Ver. Staten wel wat nader op de hoogte willen zijn. De Dir. van Financiën heeft geen bezwaar gehad tegen het verlenen van de gevraagde inzage van het concept voor 1923. Een openhartigheid, die slechts vertrouwen kan geven, zonder dat de vrang van den consul-generaal als wantrouwen of een bedreiging behoeft te worden opgevat.

Nieuwe belastingen.

Er zijn weer nieuwe belastingen beraamd. Een vuurwapenbelasting, een werkbaarheidsbelasting en een Inlandsche verpondingsbelasting, die met elkaar wel weer een paar miljoen zullen opbrengen. Daarbij is inbegrepen de spoedige opheffing van de nog bestaande heerdiensten, die een primitieve belastingheffing worden genoemd, die principieel zoo spoedig mogelijk moet verdwijnen.

De Deli Crt. — van 5 Mei — moet erkennen, dat het een primitieve vorm van belasting is, doch juist daarom zoo practisch voor primitieve landstreek, die in de binnenlanden van Sumatra en andere eilanden der Buitengewesten nog in overvloed bestaan. Het is een fout van ons geheele systeem, dat men die diensten wil laten verdwijnen. Matig toegepast en onder behoorlijke controle, zijn ze een zegen voor de bevolking, zoowel als voor de gemeenschap. Maar dat schijnt men tegenwoordig niet meer te begrijpen.

Het blad acht, dat belastingverlaging het parool moet zijn. Engeland is reeds voorgegaan met een verlaging van de inkomstenbelasting en van de inkomsten van men zal zien, dat dit in genoemd land tot een belangrijke economische verbetering zal leiden. Met nieuwe belastingen beletten wij een verdere economische ontwikkeling, die voor terugkeer van normale tijden dringend noodig is. Daarom verzet het blad zich niet tegen de voorgenomen bezuiniging op het onderwijs, vooral niet wat de gebouwen betreft. We dienen eerst terug te komen tot een behoorlijke gedekte huishoudrekening. Dan kunnen we opnieuw verder zien en opnieuw van meet af aan beginnen.

De aangewezen weg.

Volgens prof. Treub heeft men zich in Indië in de laatste jaren op een hoogst gevaarlijken weg begeven. In de Ind. Post schrijft hij o.m.: Er zijn gelukkig teekenen, dat zich onder de gezaghebbers een gezonder inzicht in hetgeen het land voor zijn toekomst noodig heeft, baan breekt. Maar toch is het de vraag of allen, wier dure plicht het is onzen Oost binnen den kortst mogelijken tijd van het ten verdere voerende pad, dat hij te kwader ure ging betreden, terug te voeren, wel genoeg doordrongen zijn van het gevaar, waaraan zijn toekomst bloot staat, indien niet met vaste hand en zonder verwijlen andere koers wordt uitgestuurd.

Ook voor Indië geldt, dat men geen hooger maatschappelijk leven kan voeren op een niet voldoende verzorgden economischen ondergrond. Wie de maatschappij naar een hooger peil wil opvoeren, moet bedrogen uit, als hij den onderbouw verwaarloost of — erger nog — ondermijnt.

Onder de gegeven omstandigheden mag men,

hoe jammer het ook moge wezen, in Ned.-Indië geen geld besteden aan kostbare sociale maatregelen.

Wie anders doet, moge het met de bevolking nog zoo goed meenen, hij bewijst haar in werkelijkheid een heel slechten dienst. „Reculer pour mieux sauter” moet thans helaas! het wachtwoord zijn, wil men niet met de beste bedoelingen de ontwikkelings- en beschavingsvoorwaarden der bevolking, welke men schijnbaar koestert, in werkelijkheid vertrappen.

Een Japanner over Java.

In het maandschrift van de Nango Kyokai (Zuidzeevereeniging) geeft de Japansche dokter *Nugaio Mataro* zijn indrukken over Java, opgedaan tijdens het laatste Congres voor Tropische Geneeskunde te Batavia. De Deli Crt. — van 11 Mei — ontleent er o.m. aan:

De schrijver geeft eerst een overzicht van het Congres en de deelname daaraan door de verschillende nationaliteiten. Uit een oogpunt van internationalen omgang was het een zeer interessant Congres en geleidelijk zullen ook op wetenschappelijk gebied deze Congressen wel belangrijker worden. Dank zij het bezoek van de commissie-Zeilinga aan Japan en de daarbij door dr. de Vogel gedane uitnodigingen, waren de Japanners met z'n veertien vertegenwoordigd. Bovendien trekt Java, waarover men als kind reeds op school heeft hooren spreken, terwijl juist de Hollanders de medische wetenschap in Japan introduceerden. Schrijver veronderstelt, dat geen Fransche doktoren op het Congres waren, als gevolg van de goede verhouding tusschen Holland en Duitschland en de aanwezigheid van Duitsche doktoren. De Japanners zijn door hunne gastheeren buitengewoon vriendelijk behandeld, een bejegening, zooals geen enkele andere natie heeft ondervonden.

De organisatie van het Congres was uitstekend. Naar de talenkennis van de bezoekers werden verschillende gekleurde insignes verstrekt, waarbij toevallig alle Japanners het groene insigne voor de Duitsche taal kregen. Op hun verzoek ontvingen zij ook zwarte plaatjes (voor de Fransche taal). Aan de Hollanders werden al de drie kleuren verstrekt.

Hoewel er te Batavia ook heel wat gewerkt wordt op het gebied van tropische ziekten, is toch het beste proefstation op dat gebied te Medan, op Sumatra, onder leiding van dr. Schueffner.

Het gebouw der Stovia, waar het Congres vergaderde, noemt schr. een schitterende inrichting; het Salemba-hospitaal en de nieuwe medische school keurig. De geheele administratie van het Congres werd door dames gevoerd, echtgenooten en dochters van medici. Het trof schr., dat bijna iedere leek zich voor geneeskunde en hygiëne bleek te interesseeren en hij wenschte, dat ook het Japansche publiek zoo goed op de hoogte ware.

Vervolgens wordt een beschrijving gegeven van hetgeen de Japansche bezoekers buiten het Congres zagen. Bandoeng vonden zij een mooie plaats met een gematigd klimaat en een merkwaardig snelle ontwikkeling. De Boeddhistische overblijfselen van den Boroboedoer, van Mendoet en Prambanan overtroffen de verwachtingen. Professor Mjura van de Academie voor Beeldende Kunsten heeft daar zes maanden gewoond om een studie te maken van Boeddhistische overblijfselen. Hij heeft van oud beeldhouwwerk over de duizend foto's gemaakt en is in staat geweest een verklaring te geven omtrent verschillende basreliëfs, waarvan de beteekenis niet duidelijk was.

De heer Yoshigawa heeft vroeger gezegd, dat de wegen op Java uitstekend zijn, maar, dat er op onderwijsgebied nog veel te doen blijft. Daar is schr. het geheel mee eens. Voor wegen te water en te land en voor irrigatie is veel geld besteed, maar voor het onderwijs aan den gewonen Inlander nog betrekkelijk weinig. Wel zijn er eenige uitstekende speciale inrichtingen van onderwijs, zooals bijv. de Stovia, die f 5 miljoen gekost heeft. Deze school

HOFLEVERANCIERS.

Wed. H. RAHDER & ZOON

Wijnhandelaars

Filiaal: 's-Gravenhage   Hoofdkantoor: Amsterdam   Filiaal: Arnhem   Filiaal: 100 Gorinchem

Hoemskerkstr. 1a Binnenkant 25 N. Plein 15 O. Vischmarkt

Tel. H. 3493.   Intere. Tel. 389.   Tel. 288.   Tel. 61.

Prijscouranten worden op aanvraag gaarne toegezonden.

Voor Export speciale conditien.

BESCHIKBAAR.

INDIË

Complete Uitrustingen naar Maat

Onze Indische ervaringen garandeeren U Indische modellen.

Witte Pakken van f 12.50

De goederen door ons geleverd worden voor de bewerking eerst tweemaal gekrompen, zoodat wij krimp vrij garandeeren

VRAAGT GRATIS PRIJSCOURANT

G. J. HOFSTEE - ROTTERDAM

DELFTSCHEPOORTPLEIN 5

Vakkundige Bediening.

BESCHIKBAAR.

Wist U

dat wij drukken het Tijdschrift NEDERLANDSCH INDIË OUD EN NIEUW

En ook

het bekende blad van Architect ED. CUYPERS HET HUIS OUD EN NIEUW

Dit bewijst

dat wij naast Handelsdrukkerij ook eerste klas Kunstboek kunnen vervaardigen.

N.V. Drukkerij ten Hagen
Nobelstraat 20   Den Haag   Tel. H. 474

HOTEL-PENSION PHILADELPHIA
LEIDSCH KADE 94, tegenover het Leidsche Boschje.
AMSTERDAM - TEL. Z. 3275.

Zeer aanbevelenswaardig voor Indische Families.

DAGELIJKS RIJSTTAFEL.
INDISCH EN EUROPEESCH RESTAURANT.
KAMERS MET EN ZONDER BADKAMER.
Centr. Verwarming

C. P. A. NICOLAI

DUNKLERSTRAAT 33 - TELEF. H. 7057

hoek Valeriusstraat. 177

Specialiteit in Heeren-Modeartikelen

Rijne keuze.   Nieuwste Modellen.

WAPROU'S
GRAVENSTR. 1. TEGENOVER DE
BONNETERIE

Ondergoederen
Sportcostuums
Regenjassen

voor
Dames & Heeren

BOEKHOUDEN

Opleiding voor Examens
en kantoor

Bijhouden van Boeken
Bilijke condities

M. DE BRUIN
Leerares M. O.
SUEZKADE 106 's-GRAVENHAGE

Hotel-Café-Restaurant
„Boschhek”

Tel. B. 606 DEN HAAG

Modern ingericht Hotel
Centrale Verwarming
Warm- en Koudwaterleiding
Kegelbanen Tennisbanen
Garage met werkplaatsen

Dagelijks van 6 tot 10 uur
DINER.

Voor Hotelgasten en Bezoekers
heeft „Boschhek” Luxe Auto's
disponibel.

Het meest aan te bevelen
INDISCH RESTAURANT
LAAN VAN MEERDERVOORT 68, DEN HAAG
Dagelijks geopend van 12 tot 9 uur.
Uitsluitend Indische Tafel.
Directeur: J. VAN GEEMERT.

is een weelderige inrichting. Javanen, die aan zekere vereischten voldoen, en die dokter willen worden, ondergaan na hun gewone onderwijs genoten te hebben, een vooropleiding en speciale opleiding, die in het geheel twaalf jaren duurt. Daarna studeeren zij in het door het Gouvernement daartoe aangewezen hospitaal de practijk, waarna zij nog eenigen tijd aan een hospitaal werkzaam blijven, zoodat hun opleiding zeer volledig genoemd mag worden.

Ook op ander speciaal gebied bestaat er goede gelegenheid voor een kleine minderheid om te studeeren, doch aan het onderwijs van het gros der bevolking wordt heel weinig gedaan. Er bestaat groot verschil met Japan's onderwijspolitiek in zijn koloniën.

Korte mededeelingen.

De schilder *Carel L. Duke Jr.* zou onder de auspiciën van den Soerabajaschen kunstkring van 12—14 Mei te Soerabaja een expositie houden van *Indische landschappen*. In opdracht van het Gouvernement schilderde Duke voor de tentoonstelling te Frisco in 1916 een drietal diorama's, welke veel opgang in Amerika hebben gemaakt. (N. Soer. Crt.)

De *besmet-verklaring wegens pest* van Batavia en Tandjong Priok is den 4en Mei opgeheven.

Inlandsche onderwijzers, die in Nederland de hulp- (en hoofdakte) behalen, zullen niet meer op 's Lands kosten naar Indië worden uitgezonden. (N. Soer. Crt. dd. 6 Mei.)

De heer *Dekker*, te Semarang, communist, is op vreedzame wijze óók *geëxterneerd*. Hij was een goed werker en meer dan 20 jaar in dienst der N. I. S. Bij externeering waren al zijn rechten op pensioen verloren gegaan. De overplaatsing naar Nederland stelt hem in de gelegenheid zijn tijd uit te dienen met behoud van pensioen; op 49-jarigen leeftijd is het moeilijk van voren af aan te beginnen. (N. Soer. Crt.)

De *Java-Bode* van 5 Mei vestigt de aandacht der Regeering op *Javaansche invloeden in Bali en Lombok*.

Hetzelfde blad — van 8, 10 en 11 Mei — bevat eenige hoofdartikelen over de *antithese: ambienaar-particulier*.

Ter gedeeltelijke voorziening in de behoefte aan bevoegd personeel voor de scholen van M. O. en T. O. en voor de Mulo-scholen in Indië, werd aan leeraren(essen) en onderwijzers(essen) in Indischen dienst de gelegenheid in het vooruitzicht gesteld om zich in Nederland met steun der Regeering toe te leggen op de *studie voor middelbare akten en academische graden*, waaraan bevoegdheid tot het geven van Middelbaar Onderwijs kan worden ontleend (Stbl. 1920 No. 94). Waar op het oogenblik de personeelsvoorziening bij de bovengenoemde onderwijsinrichtingen bevredigend kan worden genoemd, zullen bedoelde verloven voorloopig niet meer worden verleend. (Java-Bode 10 Mei.)

Volgens de *Loc.* is een ordonnantie vastgesteld tot *heffing van opcenten* op inkomstenbelasting voor 1922. Geheven worden 30 opcenten voor fysieke personen en 20 opcenten voor rechtspersonen. Vastgesteld is een ordonnantie tot heffing van 10 opcenten op de verpondingsbelasting.

Het N. v. d. D. bestrijdt de subsidieering door de Regeering van het concern, dat te Padalarang, einde 1922, een *papierfabriek* zal in werking stellen. De fabriek wordt opgericht door de Papierfabriek „Gelderland” te Nijmegen. De „internationale” zou voor een groot bedrag bij de zaak betrokken zijn en zal later wel als verkoopster van het product optreden. (Soer. Hbl. 11 Mei.)

UIT DE INLANDSCHE PERS.

De veiligheid in de omstreken van Bandoeng.

Herhaaldelijk werd in de Indische nieuwsbladen melding gemaakt van de aanwezigheid eener rooverbende in de omstreken van Bandoeng, die onder leiding stond van zekeren Endji en de schrik was van de Inlandsche bevolking in die buurt.

Grand Hotel Restaurant „ALLARD”
Kruiskade 32 - ROTTERDAM - Telef. 12692

Alle Kamers zijn voorzien van Koud- en Warmwateraanleg.

Huis van den 1sten Rang

CASTRICUM N.H.

Mooie Duin-Wandelingen

Hotel „DE RUSTENDE JAGER”

Pension f 3.50-per dag.

Reeds tot twee malen toe werd deze rooverhoofdman door de politie met groote moeite gevat, doch, tengevolge van verleende hulp van buiten, wist hij beide keeren uit de gevangenis te ontsnappen en bleef hij de omstreken van Bandoeng onveilig maken.

Dan was hij in de kampong Dago, dan weer te Bandoeng; zelfs was men somtijds zoo dicht in zijne nabijheid, dat schoten op hem konden worden gelost, doch steeds wist hij aan de ernstig doorgevoerde vervolging van de politie te ontkomen.

Van de zijde der bevolking had men weinig hulp ten deze, uit vrees welke zij had voor de gevolgen.

Thans is Endji evenwel in het Soemedangsche opnieuw gevat in een der kampongs, waar hij ziek lag, hetgeen het werk is geweest van den assistent-wedono van het onderdistrict, aan wien daarvoor een woord van lof toekomt.

De in hechtenis gestelde Endji is een gewezen stoker van de Bataviaasche stoomtram, die lijden- de was aan eene ziekte, waarvoor hij te Bandoeng genezing trachtte te vinden door gebruik te maken van de in die streek aanwezige warme bronnen.

Hij is thans opgesloten in de gevangenis te Bandoeng en als het Inlandsche bestuur, zegt de verslaggever in de „Perniagaan” van 15 Februari 1922, nu eene behoorlijke beschuldiging tegen hem indient voor al het onbehoorlijke dat door hem is verricht, dan kan een belangrijk aantal gevangenisjaren voor hem zijn weggelegd.

Het is te hopen, dat men in de Preangerregentschappen dit gevaarlijk en onrustig individu nu voor goed kwijt is.

Eene belooning van f 400 was toegezegd aan hem, die door zijne handelingen aanleiding gaf tot de arrestatie.

Naar de meening van den verslaggever, komt die som toe aan den heer Mas Sastrapradja, recheur in het onderdistrict Tjonggeang, district Tomo, afdeling Soemedang, die Endji arresteerde ten huize van de Inlandsche vrouw Moetimah in de kampong Tjileungsi, desa Tjilanglap.

De standplaats van den a.s. Gouverneur van West-Java.

Het ligt, schrijft men in de „Perniagaan” van 21 Februari 1922, in de bedoeling van de Indische Regeering, om, met ingang van 1 Januari 1923, de nieuwe bestuursregeling in te voeren, terwijl daar- bij is bepaald, dat de hoofdplaats Batavia alsdan de standplaats zal zijn van den Gouverneur van West-Java.

De redactie van dat blad verheugt zich over de invoering van dien gewichtigen bestuursmaatregel, niet alleen omdat Batavia reeds sedert een paar eeuwen de zetel van de Indische Regeering is geweest, doch ook op grond van de praktijk, die eischt, dat de kosten, welke aan eene mogelijke verplaatsing der Departementen naar Bandoeng zijn verbonden, in den tegenwoordigen tijd worden vermeden.

Ter hoofdplaats Bandoeng is thans eene beweging gaande, die het doel heeft gedaan te zien te krijgen, dat die stad als standplaats voor den Gouverneur in aanmerking komt.

Een comité heeft daarvan de leiding, doch of dit succes zal hebben in deze, is niet zeker, aangezien de tegenwoordige landvoogd aan Batavia de voorkeur geeft.

In het comité hebben leiders van de verschillende politieke groepen zitting genomen.

De vorige Gouverneur-Generaal voelde meer voor Bandoeng als standplaats en ware Zijne Excellentie in functie gebleven, dan zou die plaats zeer zeker daarvoor zijn aangewezen.

Zooals de stand van zaken echter nu is, zal men deze kwestie moeten uitvechten, alvorens het doel wordt bereikt.

Het comité, dat nog niet lang geleden tot stand is gekomen, heeft de belangen der gemeente Bandoeng op het oog bij zijne actie en doet zijn best den Landvoogd te overtuigen van de voordeelen welke aan de standplaats Bandoeng zullen zijn.

Grand Hotel Restaurant „Central”

In alle Kamers warm en koud water
De meest bekende inrichting der Residentie.

Adverteeren doet verkoopen.

Tel. 1187
Marnix **MAISON VAN RIJN** Meermalen
BEKROOND
CUISINIERS

Prins Hendrikstr. 28 - DEN HAAG - v. Galensstraat 43

Dejeuners, Diners, Soupers, etc. Hors d'Oeuvres
Varié, Mayonnaises, Salades, Koude en
Warme Schotels, enz. enz.

Meest Gerenommeerde Inrichting hier ter Stede.

Afdeeling INDISCHE KEUKEN

Uitzending van alle gewenschte Indische Schotels, bereid door speciaal geëngageerd vakkundig personeel,

Indische Menu's: f 2.- en f 3.- p. p.

Thuisbezorgd in verwarmde verzegelde Bussen.

verbonden, zoomede uit het oogpunt van de gezonde ligging.

Het oogenblik van de eindbeslissing is thans nabij en zal men hebben te overwegen of de reeds plaats gehad hebbende overplaatsing van Batavia naar Bandoeng van de Departementen van Oorlog en Gouvernementsbedrijven, door de andere Bataviaasche Departementen moet worden gevolgd.

Naar de meening van de Redactie staat de plaatsing van een Gouverneur te Batavia in nauw verband met de al- of niet aanwezigheid der Regeeringskantoren in dat Regeeringscentrum.

Ook dient men rekening te houden met de groote kosten, die aan zulk eene verplaatsing zijn verbonden en welke men niet gemotiveerd acht in den tegenwoordigen tijd te maken.

UIT DE CHINEESCHE PERS.

Het overlijden van de moeder van den tegenwoordigen Ex-Keizer van China, Sian Toeng, te Peking.

In de „Perniagaan" van 21 Februari 1922 wordt melding gemaakt van het overlijden te Peking van Prinses Chun, de moeder van den tegenwoordigen ex-Keizer van China, aan welk verscheiden, volgens de berichten, een tragisch einde verbonden zoude zijn.

De talrijke leden van de keizerlijke familie wonen in den kraton in fraaie, afzonderlijke paviljoens, doch mogen zich daaruit niet verwijderen, terwijl de bevelen moeten worden opgevolgd van de ex-Keizerin Tuan Kang, de weduwe van wijlen Keizer Kang Soe.

Zij houdt zich daarbij zeer streng vast aan de oude tradities.

De tegenwoordige ex-Keizer Suan Toeng is thans 16 jaar oud.

Hij heeft ook de bevelen van de ex-Keizerin Tuan Kang op te volgen, doch tevens ontwikkelt zich bij hem een eigen wil.

Op haar jongsten verjaardag verscheen de geneesheer in den kraton niet om hulde te bewijzen, zooals de etiquette voorschrijft.

De ex-Keizerin was daarvoor ontstemd en gaf aan den geneesheer zijn ontslag, terwijl een vervanger werd aangesteld.

De jeugdige ex-Keizer wist van die aangelegenheid niets af; nam eerst later daarvan kennis en vroeg aan de ex-Keizerin opheldering.

Het gesprek nam een scherp karakter aan, nadat de ex-Keizer de ex-Keizerin er op had gewezen, dat de geneesheer meer in functie was voor de geneeskundige behandeling der zieken en minder voor het betuigen van eerbetoen.

De ex-Keizerin, hierover ontstemd, belegde terstond een familieraad, waarin echter door de familielieden te kennen werd gegeven, dat men de houding van den ex-Keizer meer toeschreef aan jeugdigen overmoed.

Het gelukte Prinses Chun niet de ontstemming van de ex-Keizerin weg te nemen, met het gevolg, dat er een conflict ontstond en de Prinses verklaarde zich niet gebonden te achten aan de bevelen van de ex-Keizerin, haar aangenomen moeder.

De Prinses trok zich in haar vertrekken terug, nam vergif in en stierf aan de gevolgen daarvan.

Geen goedkoop vertegenwoordiging.

Zooals reeds vroeger is vermeld, heeft de Siang Hwe vereeniging te Batavia de heeren Lee Teng Hwei en Khoe Sim Yoeng, die te Shanghai wonen, opgedragen als hare vertegenwoordigers op te treden in de vergadering van de Kok Sie Hwe vereeniging, welke op laatstgenoemde plaats, op den 28en Februari 1922, zou worden gehouden.

De heeren seinden, dat zij die opdracht met genoegen aanvaardden, hun plicht zouden doen, doch verzochten tevens de noodige geldmiddelen over te maken, ter bestrijding van de kosten.

In verband met dat verzoek, werd den 24en Februari 1922 te Batavia eene vergadering van de Siang Hwe vereeniging gehouden en daarin beslo-

ten eene som van 1000 dollar telegrafisch over te maken.

Uit een ontvangen brief van de Siang Hwe vereeniging te Semarang blijkt, dat ook zij den heer Lee Teng Hwei als haar vertegenwoordiger heeft aangesteld, terwijl van de vereeniging te Soerabaya nog niets werd vernomen.

De ter beschikking gestelde belangrijke som zou wel wijzen op het feit, dat men op Java hooge waarde hecht aan de aan den heer Lee Teng Hwei verstrekte opdracht en de aanwezigheid van zijn persoon te Shanghai op hoogen prijs stelt.

(Perniagaan, 25 Febr. 1922.)

De Burgeroorlog in China.

In het Koloniaal Weekblad van 4 Mei 1922 is opgenomen een verslag van de lezing, welke professor Kiang Kang Hwan, op 26 April te voren, heeft gehouden in het lokaal van de Pulchri Studio Vereeniging te 's-Gravenhage, over het onderwerp „New movements in China".

Z.H.Gel. deelde daarin o.a. mede, dat het Chinese volk in den uitgebroken burgeroorlog van thans geen deelneemt en rustig zijne dagelijksche bezigheden verricht.

Die meening wordt bevestigd door de gegevens, voorkomende in de „Perniagaan" van 27 Februari 1922, waarin, aan de hand van de inlichtingen van den correspondent te Shanghai van de Japan Chronicle, wordt geconstateerd, dat de bestaande tegenstellingen tusschen de Noordelijke en Zuidelijke partijen in China niet zóó scherp zijn geworden, dat men thans van een feitelijk burgeroorlog kan spreken.

Toen in Amerika de burgeroorlog uitbrak, kon men eene vijandige verhouding tusschen de partijen constateeren, die zóódanigen vorm had aangenomen, dat met elkander niet te spreken viel.

Doch in China is de toestand geheel anders. De betrekkingen tusschen Noord en Zuid zijn niet verbroken.

Wel is de strijd aangebonden, doch de groote menigte gaat voort op de gewone manier handel te drijven en haar dagelijksch werk te verrichten en doet alsof er niets bijzonders gaande is.

De handel, landbouw en industrie wenscht zich niet met den zelfmoord bezig te houden.

De miljoenen ingezetenen van Noord en Zuid, van Oost en West, gaan, zonder voorzien te zijn van oorlogswapens, met elkander om, drijven gewoon handel, houden gesprekken met elkander, doch bemoeien zich niet met den oorlog.

Zelfs de officieele personen te Peking denken er niet aan andersdenkenden het bestaan te bemoeilijken.

Integendeel, men ontvangt de tegenstanders op voorkomende wijze, overtuigd als men is, dat het beter is op welwillende wijze de vijanden tegemoet te komen dan er mede te vechten.

Van contrôle op correspondenties, brieven, telegrammen, nieuwsbladen, die door het geheele land gaan, is geen sprake.

Men moet, zegt de correspondent, zich dan ook niet verbazen, dat de heeren op de groote conferenties van den toestand in China niets begrijpen.

Hij geeft hun zelfs den raad zich niet met China te bemoeien en dit land zijne eigen beslommeringen te laten afwikkelen.

LITERATUUR-OVERZICHT.

Mineralen in Ned. Oost-Indië.

Door het Mijneuzen in Ned.-Indië is eene kaart samengesteld, welke een zeer duidelijk overzicht geeft van de vindplaatsen der voornaamste delfstof-afzettingen in Ned. Oost-Indië. Deze kaart is gepubliceerd in „Economische Berichten", verzameld door het Ministerie van Buitenlandsche Zaken, ten behoeve van de diplomatieke en consulaire ambtenaren, terwijl Prof. E. C. Abendanon er een artikel bijschreef: Het voorkomen en de economische beteekenis van mineralen in Ned. Oost-Indië.

„Moge de publicatie dezer eerste overzichtskaart der delfstofafzettingen van den Ned.-Indischen Archipel indirect medewerken tot een hernieuwde stijging van meer dan één productielijn, door het tengevolge hebben eener

American Hotel - Amsterdam

Hotel en Café-Restaurant le Rang. 131

Schoonste Ligging - Moderne Inrichting
Electrische Verlichting - Centrale Verwarming
Electrische Personenlift
Omnibus aan 't Station - Matige Prijzen

A. W. VOLMER, Directeur.

Tel. Intero. 4737. Code 5th Edition A. B. C.

Maison van Wijk

Obrechtstraat 57 - 's Gravenhage - Telefoon H 2665

UITZENDING VAN DINERS vanaf f 1.00

Speciaal ingericht tot het leveren aan huis van Dejeuners, Diners en Soupers.

125 KOUDE EN WARMESCHOTELS. J. H. M. KOETS

Zorg dat Uw zaak in alle opzichten een goeden indruk maakt

Zij maakt geen goeden indruk met slecht of 2de klas drukwerk.

Eerste klas drukwerk tegen concurrerende prijs levert U

DRUKKERIJ TEN HAGEN

Nobelstraat 20 DEN HAAG Tel. H. 474

Fa JOS. BROUWERS

Wijnhandel

Hoofdkantoor: Noordeinde 202
DEN HAAG TEL. H. 4013

Bourgogne Mousseux

L. RENAUDIN

Champagnes

CHARLES RIVART

Beste en meeste aanbevolen voor de tropen.

Hoofdvertegenwoordiger voor Ned.-Indië

C. DE KONINGH

MEDAN HOTEL MEDAN

Parkhotel

van Stolkpark, Scheveningsche Boschjes.

Tel. S. 733 - S. 1525 - S. 467

EERSTE RANGS FAMILIEHOTEL
Centrale Verwarming, Electrisch Licht, Baden,
Rustige ligging.
LIFT.

Bijzonder geschikt voor Zomer- en Winterverblijf.

Lunchroom - Thee-Concert

„DE OUDE VETTE HEN"

DEN HAAG bij het Stadhuis

NEDERLANDSCHE HANDEL - MAATSCHAPPIJ

Gestort Kapitaal . . . . . f 80,000,000.-
Statutaire Reserve . . . . . - 19,445,211.-
Buitengewone Reserve . . . . . - 22,660,000.-

Hoofdkantoor: AMSTERDAM.

Agentschappen te ROTTERDAM en 's-GRAVENHAGE.

Vestigingen in Nederlandsch-Indië,
Straits-Settlements, Britsch-Indië, China en Japan.

In- en Verkoop van Wissels en Telegrafische Transferten.

Incasseringen en Financieringen.
Schriftelijke en Telegrafische Credieten.

Reiscrédietbrieven.

Deposito's.

Rekeningen-Courant.

Administratie van Effecten en alle andere Bankzaken.

BESCHIKBAAR.

VERZAMELAARS

Zij, die Kunstvoorwerpen willen ver-
koop en of hunne verzameling wenschen
te completeeren, worden attent ge-
maakt op de rubriek Vraag en Aanbod
in het Maandblad

NEDERLANDSCH-INDIË OUD EN NIEUW

Prijs f 2.50 per annonce van ten
hoogste vijf regels. Ter kennismaking
wordt op aanvraag gratis een nummer
van ons Maandblad toegezonden

NOBELSTRAAT 20 TEL. H. 474 en 475

DEN HAAG

BESCHIKBAAR.

— HAARLEMSCHE — BANKVEREENIGING

HAARLEM, LEIDEN, AALSMEER
BEVERWIJK, BLOEMENDAAL
EDAM, HILLEGOM, HOOFD-
DORP, LISSE, PURMEREND
IJMUIDEN, ZANDVOORT .....

VERRICHT ALLE BANKZAKEN

Commanditaire Bank- en Handelsvereniging
VISSER & Co.,
's-GRAVENHAGE - Thomsonlaan 31.
Tel.-adres: COBAVICO. Tel. Nos. M. 3930 en M. 3931.
Postcheque- en Gironummer 47262. 17
Verricht alle Bankzaken.
ADMINISTRATIE VAN VERMOGENS
HYPOTHEKEN ASSURANTIËN SPAARKASSEN

verhooging der vaderlandsche belangstelling in de mine-
rale voortbrengselen van dien Archipel"; met deze woorden
besluit Prof. A. zijn artikel.

De Indische Mercur.

Inhoud van No. 26. Oogsteijfers van Cuba, door Dr. H. C. Prinsen Geerligts. — De rubbercrisis (Een nieuw plan tot verbetering van de situatie der rubbercultuur en van den rubberprijs, ontworpen door den hr. J. N. Burger). — Ned.-Ind. vereeniging voor den Rubberhandel (jaarverslag 1921). — De economische toestand van Suriname in 1921 (ontleend aan het verslag van de Vereeniging voor Handel en Nijverheid in Suriname). — Kultuurberichten. — Kleine mededeelingen. — Financiële berichten en verslagen, zoodat de overige vaste rubrieken, waaronder een opgave van literatuur over vezelstoffen, bodemvraagstukken, plantenziekten en -plagen. — In de rubriek „Ingezonden" een belangrijke beschouwing van Dr. E. C. J. Mohr: Optimisme en pessimisme ten aanzien van de gronden van Siantar en Sumatra's Oostkust in het algemeen.

In- en Uitvoer.

In het Nr. van 28 Juni het eerste gedeelte eener beschouwing van den hr. H. Ch. G. J. van der Mandere over Overheidsbemoeding op sociaal gebied in Indië. De schr. betoogt hierin, dat het ter betere regeling van sociale toestanden niet altijd en in alle opzichten noodig, of zelfs wenschelijk is, dat de dwingende hulp van den wetgever wordt ingeroepen. (Assistentenregeling, Arbeidsraden, enz.).

De Mijn-ingenieur.

De Mei-afl. bevat een artikel van ir. A. L. ter Braake over „Elektrisch versmelten van hydrosilikatische nikkelertsen". — Verder een polemiek tusschen de hh. L. Leger en M. H. Caron over het tinsmelten op Banka. — Dr. J. Zwierzycki schrijft over de ervaringen met Papoeasche koelies opgedaan, tijdens het mijnbouwkundig-geologisch onderzoek op Ned. Nieuw-Guinea. Het onderzoek was de eerste groote werkgever in dit land, daar de totnogtoe uitgevoerde militaire en wetenschappelijke exploraties slechts met geïmporteerde arbeiders werkten. De resultaten zijn zeer bedroevend geweest; omtrent de moeilijkheden die zich daarbij hebben voorgedaan, in verband met de levensomstandigheden en het karakter der arbeids-schuwe Papoea's, kan men zich eenigszins een voorstelling maken uit de beschrijving van Dr. Z. Hij besluit: Indien nog eens op Nieuw-Guinea of een land met een soortgelijke laagstaande bevolking, waarop geen enkele economische prikkeling uitwerking heeft, vanwege het Mijneuzen een onderzoek ingesteld zou worden, verdient het aanbeveling, om het werk in betaalden heerdienst toe te laten of onder de een of andere contractbepaling mogelijk te maken.

De Indische Post.

In het Nr. van 20 Mei treffen we eenige hoofdartikelen aan, welke o.i. verdienen dat de aandacht er op gevestigd wordt. Nl. De ambtenaren-salarissen, door een Hoofd-ambtenaar. — De Indische Begroting in de Eerste Kamer, door Mr. Joh. Belinfante. — Journaal, gehouden door den Ambtenaar B.B. W. van der Veer aan boord van het Nederlandsche fregatschip Kandang Hauer, gedurende zijne reis van Batavia naar Amsterdam (in 1867). — Op bezoek bij Prof. P. C. Flu (te Leiden), door E. W. de Jong. — Cultuur en ontspanning in Indië, door Homunculus. — Tweede Ned.-Indisch Natuurwetenschappelijk Congres (gehouden te Bandoeng 11—14 Mei 1922), door ir. C. G. J. Vreedenburgh.

Koloniaal Tijdschrift.

Inhoud der Juni-afl. De uitslag van het Koloniale Grondwetsdebat. Naschrift, door Prof. Mr. C. van Vollenhoven. — Winstdeeling en winstaandeelkassen, door S. Bastiaans. — Rechten op grond en water in de onderafdeeling Beneden-Dajak, door J. Mallieckrodt. — De ontwikkeling van den handel in Oostkust van Sumatra, door Dr. R. Broersma. — Wederkerig idealisme, door J. C. Vergouwen (Bespreking van het rapport der Staatscommissie ter bevordering van de personeelsvoorziening voor den Indischen dienst). — Eenige opmerkingen betreffende het Inlandsche gemeentewezen ter Sumatra's Westkust. Voordracht gehouden voor de Ned.-Indische Bestuursacademie op 17 Maart 1922, door W. Steinbuch. — Kroniek (Verkiezingslectuur. — De niveleeringsvoorstellen). — Vreemde koloniën, door S. — Economische kroniek (Verslag van het Volkscredietwezen loopende tot uit Juni 1921), door G. — Koloniale literatuur.

Indië. Geïllustreerd Weekblad.

Afl. 13. Huisvesting in Indië (vervolg), door N. (met zeer fraaie plaat: Maleische woning en erf met vruchtbomen in de nabijheid van Padang). — Ontthulling van het Pan-geranmonument te Soemadang (25 April 1922). — De suikerindustrie op Java, hare geschiedenis en ontwikkeling, door H. Ch. G. J. van der Mandere (vervolg). — Uit den

UTRECHTSCH BANKVEREENIGING
OPGERICHT 1879.
Kromme Nieuwe Gracht 20 UTRECHT

Behandelt alle Bankzaken.

Verhuurt loketten in hare Brand- en
Inbraakvrije bewaarkuis.

De Directeuren: ANTON M. DE LERUW
W. RIJCKEN Gzn. 311

NEDERLANDSCH INDISCHE HANDELSBANK

AMSTERDAM BATAVIA 's-GRAVENHAGE

Ampanan, Bandoeng, Bombay, Calcutta,
Cheribon, Gorontalo, Hongkong, Kobe, Makas-
sar, Medan, Menado, Palembang, Pekalongan,
Probolinggo, Semarang, Shanghai, Singapore,
Soerabaya, Tegal, Tjilatjap, Weltevreden.

Kapitaal f 55.000.000.- Reserven f 20.000.000.-

bloeitijd der Oost-Indische Compagnie, door H. W. Br...
(vervolg).

Publicaties Ned.-Ind. Landbouw-Syndicaat.

In afl. 12 van den loopenden jaargang worden om-
volgende onderwerpen behandeld. Rationeele behandeling
van het tapyak, door Dr. J. Gandrup. — Gevulcaniseerde
rubber en eenige technische toepassingen, door ir.
Dilleu. — De rol van civitachtige stoffen in de latex,
Dr. W. H. Arisz. — Behalve deze technische vraagstukken
bevat de afl. een voordracht van T. Ottolander: De klein-
landbouw voor Europeanen in Ned.-Indië, welke van gro-
actueel belang is in verband met te nemen maatregelen
tot bestrijding van werkeloosheid van Europeesche ge-
ployeerden bij de cultures. Ook al is, volgens den ir.,
het aantal werkeloozen niet zoo buitengewoon groot,
toch bestaat er volgens hem meer dan voldoende aanleiding
op de wenschelijkheid van klein-landbouwbedrijf voor
Europeanen te wijzen, omdat dit bedrijf voor de massa
schappij van zoo groot voordeel zou zijn.

De a.s. Ned.-Indische Jaarbeurs te Bandoeng.

Ondanks de malaise en ondanks de onjuiste geruch-
die af en toe worden verspreid, kan reeds thans worden
geconstateerd, dat er zeer veel belangstelling voor de a.s.
Indische Jaarbeurs bestaat, welke zal gehouden worden
Bandoeng van 18 Sept.—8 Oct. e.k. Tal van firma's hebben
zich thans reeds voor deelneming aangemeld, terwijl ver-
schillende serieuze onderhandelingen nog loopende zijn
er legio toezeggingen zijn niet alleen uit Indië, doch
uit het buitenland, o.a. uit Australië, Japan en zelfs
China. Ook een Deensche firma deed toezegging om de
te nemen. Uit de desbetreffende mededeelingen van
Bestuur in het off. orgaan der ver. „De Ned.-Ind. Jaar-
beurs van 16 Mei j.l. blijkt, dat er belangstelling genoeg voor
Jaarbeurs bestaat en dat deze beschouwd wordt als
nuttig instituut, dat een meer en meer belangrijke rol
spelen in Indië.

De eerste Kaja-Kaja Christenen.

De bekende Pastoor P. Verhagen schrijft in de
Post van 2 Juni een blijmoedig artikel; den tweeden Paas-
dag beleefde hij den schoonsten dag van zijn missie-
want op dien datum, nadat de R. K. Missie 17 jaren
Nieuw-Guinea werkzaam is, ontvingen 29 Papoea's (15
nen en 14 jongens) voor het eerst het H. Doopsel.
„Wie de toestanden kent welke de Missie hier aan-
en de lijdensjaren die zij meemaakte, die — menschelijke
wijze gesproken — meer dan eens hopeloos waren,
't volk aan 't uitsterven ging en al de vele moeite, ge-
en goedheid geen vat scheen te hebben op zooveel we-
heid en lichtzinnigheid, die begrijpt dat wij zoolang
ten wachten; maar die zal ook iets vatten van het
geluk: de eerste vruchten eindelijk te zien rijpen en ze
mogen beschouwen als de eerstelingen van een nog sch-
ner oogst.....

't is een verblijdend feit, dat deze gelukkige gebeurte-
samenvalt met den radicalen ommekeer in deze maatsch-
pij, teweeggebracht door het oprichten van scholen en
invoeren van gezinsleven in gezinswoningen. 't Jongere
slacht is nog gezond en vruchtbaar genoeg, om hoop te
ven tot heropleving van den stam, kinderzegen ontbre-
in de dorpen en rust goddank weer op den modelkamp-
zoo zichtbaar, dat iedereen er van spreekt.

29 Kaja-kaja's gedoopt! Voor velen zal het zeer
duidend klinken. En toch is het een groot feit!"

De Ingenieur.

In No. 26 (van 1 dezer) is opgenomen een uitvoerige
schouwing van ir. A. Plate over de prae-adviezen, uit-
bracht voor het Volkshuisvestingscongres te Semarang
15—18 April j.l., voor welke adviezen de schr. grooten
heeft; daarmede is — zegt hij — „met één slag een
literatuur omtrent het Indische volkshuisvestingsvraag-
in de wereld gekomen."

Ned.-Indisch Rubberijdschrift.

7e Jaarg., No. 5, 5 Mei '22. De internationale rubber-
tentoonstelling van 1921. — Rubber in drie wereldde-
Lezing naar aanleiding van een studiereis naar Europa
Amerika, gehouden voor de Ned.-Indische Vereeniging
den Rubberhandel te Batavia op 4 Mei 1922, door Dr.
de Vries. — Het tijdstip van uitdunnen der Hevea-boom-
— Toepassingen van ongevulcaniseerde rubber, door W.
Utermark (ontleend aan de Ind. Mercur). — Physiologie
Fonds. — Het „Ris-fonds". — Rubberverpakking in
ten.

De Pandji-roman.

Aldus de titel van een proefschrift, waarop de hr. W.
Rassers den 26en Juni aan de Leidsche Universiteit
lof den graad van doctor in de letteren en wijsheg-
heeft verkieregen.

De schr. stelt zich voor een bijdrage te leveren tot

DE BAS & Co., Bankiers
HEERENGRACHT 17 - 'S-GRAVENHAGE

BELASTEN ZICH MET ALLE BANKZAKEN

:-: Safe-Inrichting. :-:

ROTTERDAMSCH LLOYD

Directie: Wm. Ruys & Zonen - ROTTERDAM 21

Geregeldde MAIL- en PASSAGIERSDIENST van ROTTERDAM naar NEDERLANDSCH-INDIË met aansluiting naar alle havens in den IND-ARCHIPEL

LUXUEUS INGERICHTE MAILBOOTEN, alle voorzien van draadloze telegrafie en onderwater-kloksignaal.

Stoomvaart-Maatschappij „NEDERLAND”

AMSTERDAM.

Passagiers- en Vrachtdienst

van Amsterdam via Southampton, Genua, Port-Said naar SABANG, BELAWAN-DELI, SINGAPORE, BATAVIA, SEMARANG en SOERABAJA, vice versa.

De Korintjweg (op Sumatra) (met ill.). (Buiten, 1922, bl. 130).

Oostersch toerisme, door L. J. M. Feber (vervolg). (Op-gang, 2e jaarg., bl. 377 en vgg.).

Insulinde en zelfregeering, door Lux. (Leven en Werken, April 1922).

Indische overzichten, door J. E. Stokvis. V. Autonomie voor Indië. (Socialistische Gids, April 1922).

Suriname.

Zooals onze lezers weten, heeft de „Rockefeller Foundation” sedert eenige jaren geheel belangeloos de behandeling van lijders aan anchylostomiasis (mijnwormziekte) in Suriname op zich genomen. Nu zou men mogen verwachten dat bestuur en bevolking krachtadig medewerken om dit werk, waarvan het groote nut niet behoeft te worden aangetoond, te doen slagen. Tot onze schande moet worden erkend, dat dit niet het geval is. Wie weten wil hoezeer bestuur en bevolking in gebreke zijn gebleven, leze de hoofdartikelen in „De Surinamer” van 21 en 25 Mei en 1 Juni. Aan goede verordeningen op het gebied van den gezondheidsdienst ontbreekt het de kolonie niet, maar deze bestaan alleen op papier en worden niet of niet met de noodige kracht gehandhaafd. De Rockefeller Foundation werkt niet in landen waar er niets of niet voldoende wordt gedaan om de verkreten resultaten te behouden. Als gezegd behoort Suriname tot deze landen. Dat de commissie daar toch doorwerkt, berust hierop, dat zij hoopt, dat het in de naaste toekomst mogelijk zal zijn voor het Surinaamsche Gouvernement om gezondheidsinspecteurs aan te wijzen, die bij machte zullen zijn, de uitvoering der anchylostoom-verordening te controleren. Het zou een onvergeeflijke domheid zijn als het bestuur der kolonie, door plichtverzuim in deze, de Foundation er toe bracht den arbeid in Suriname op te geven. En dit gevaar dreigt, als er niet spoedig krachtig wordt opgetreden. Men voert arbeiders van buiten aan, maar zorgt niet, dat de aanwezigen hun arbeidskracht behouden. Dat is toch een onwijze economie.

Hoewel in Suriname de gele koorts slechts zeer zelden voorkomt en alleen als ze van buiten wordt ingevoerd, achten wij het nuttig de volgende mededeeling, die wij in de „N. R. Ct.” van 24 Juni, Av. bl. D vonden, hier over te nemen:

„Hedeyo Nogoetsji, van het Rockefeller-Instituut, die, zooals men weet, in de Leptospira icteroiden in 1918 den verwekker van de gele koorts ontdekt heeft en daardoor de gelekoorts-campagne in de tropen een grooten stap vooruitbracht, heeft nog steeds zijn onderzoekingen over dit voor de tropische landen zoo belangrijke vraagstuk niet voltooid. In een artikel in de Lancet geeft hij thans een uitvoerig gedocumenteerd en geïllustreerd overzicht van de pathologisch-anatomische veranderingen in lever en nieren, die bij de gele koorts worden aangeetroffen. Daaraan voegt hij een aantal beschouwingen toe over de groote verwantschap tusschen deze ziekte en de door een verwante leptospira veroorzaakte besmettelijke geelzucht.

Ten slotte deelt hij nog eenige bijzonderheden mede over de resultaten van de door hem ondernomen therapeutische en prophylactische inenting tegen de gele koorts met behulp van immuun-serum. Deze resultaten worden met den dag schitterender, vooral wat de prophylactische inspuitingen betreft. Thans kan men zeggen, dat alle personen, die twee inspuitingen van 2 cubieke centimeter hebben ondergaan, zonder uitzondering van de ziekte verschoond blijven; van hen, die slechts één zoodanige inspuiting ontvingen, werden enkelen later wel ziek. Wil de therapeutische toediening van serum resultaat hebben, dan moet zij vroegtijdig geschieden (voor den vierden dag). De sterftekans bij een dergelijke vroegtijdige behandeling daalt dan van 52 percent op 13 percent.

Ned. Stoomvaart-Maatschappij „OCEAAN”

Directie: Prins Hendrikkade 145, AMSTERDAM

Holland-Nederlandsch-Indië Vice-Versa

Agouten: MEYER & Co's SCHEEPVAART-MAATSCHAPPIJ AMSTERDAM-ROTTERDAM.

NAAR APELDOORN

„Berg en Bosch”

Waarom komt „Berg en Bosch” zoo zeer in trek?

OMDAT:

10. deze tuinstad in wording van ruim 500 H.A. haar weerga in Nederland niet vindt;
20. de omgeving van het plekje, hetwelk men uitzoekt, nimmer door verkaveling o.a. kan worden verknoeid;
30. er groote bekoring van uitgaat, wanneer men vooruit weet, dat men rondom zich menschen heeft wonen van ongeveer dezelfde kapitaalskracht;
40. met den aanleg van dit natuurpark een geheel nieuw tijdperk op gebied van stedenbouwkunde wordt ingeluid;
50. men kan wonen in het gezonde dennenbosch, zonder afstand behoeven te doen van verschillend comfort als gas, waterleiding, electriciteit, enz.

Het GEMEENTELIJK GRONDBEDRIJF, Hoofdstraat 179, Telefoon 900, houdt zich gaarne aanbevolen tot verstrekken van alle gewenschte inlichtingen. 185

Hadi Poestaka

Boekhandel en Uitgevers-Maatschappij PRINSESTRAAT 47 DEN HAAG

Bij ons in voorraad:

37 gekleurde Wayangfiguren

in portefeuille (DARAH BHARATA, een verzameling van — voorstellende hoofdpersonen uit de Wayang-Poerwa, geteekend door R. Soelardi onder leiding van Zijn Hoogh. Prins Prangwadono, Mangkoe Nagoro VII, met toelichting in Hollandsch en Javaansch).

PRIJS per stel . . . . . 15.50.

Deze uitgave dient om kringen, die tot nu toe vreemd stonden voor het Wayangspel, doch wel belangstelling hebben, eenigszins te oriënteren. Dit werk komt de leemte aanvullen in de kennis, vooral van het Europ. publiek, omtrent de unieke Wayangkunst der Javanen.

kennis der Indonesische Pandji-verhalen, er zoo mogelijk den oorsprong van aan te wijzen en een verklaring van te geven. Tot nu toe was aan deze verhalen geen afzonderlijke behandeling ten deel gevallen, hoewel een groot deel van de bevolking van den Indischen Archipel vele generaties lang een buitengewone belangstelling voor deze stof heeft gevoeld.

Dr. R. opent zijne omvangrijke studie met een vrij uitvoerige inhoudsopgave van den Maleischen roman Tjékél Wengpati (een der belangrijkste en meest uitgebreide Pandji-verhalen) en bespreekt achtereenvolgens de historische motieven, de mythische trekken en den Voor-Indischen invloed in de Pandji-verhalen. Het voorlaatste hoofdstuk handelt over de verhouding tusschen de Pandji-romans en de historie, terwijl het laatste eene beschouwing inhoudt over den achtergrond dier verhalen.

Bijdr. tot de Taal-, Land- en Volkenk. van Ned.-Indië.

Inhoud van deel 78, afl. 3-4. Vertaling van sarga VII van het Oudjavaansche Ramayana, door Dr. H. H. Juynboll. — De onderwerping van Pangeran Adipati Anoen, alias Soesan Mas, aan de Hooge Regeering te Batavia, op den 10en September 1798, door A. K. A. Gijsherti Hodepijl. — Het weven der Toradja's, door J. Kruyt. — De inscriptie van het Mahaksohhy-beeld te Simpang (Soerabaja), door H. Ng. Poerhatjaraka. — Nogmaals de toespraak van den Hindoe-bard, door Dr. Ph. S. van Ronkel. — De Soembanezen, door Dr. A. C. Kruyt. — Langkah in Atjeh? door Dr. N. J. Krom. — Het verzoekschrift eener Bataviaasche weduwe in 1631, door Dr. J. W. IJzerman. — Notulen van Bestuurs- en Algemeene vergaderingen van het Kon. Inst. voor de Taal-, Land- en Volkenk. van Ned.-Indië van Dec. 1921—Mei 1922.

J. T. Cremer.

De hr. J. T. Cremer is 30 Juni 75 jaar geworden; Dr. C. J. H. van Aalst herdenkt dit in het jongste Nr. van „Eigen Haard”, wijzende op de groote gaven en verdiensten van den jubilaris. Fraaie portretten van den hr. Cr. en zijne echtgenote vergezellen de beschrijving.

Holland and her Colonies.

Het Juni-Nr. van dit te New-York verschijnende maand-schrift, uitgegeven door de Nederlandsche Kamer van Koophandel aldaar, brengt o.a.: Business conditions of the Netherlands East Indies, by J. A. Fowler. — Pepper. — Bank of Java Act of 1922 (in effect since April 1, 1922). — Schedule of sailings between the United States, Holland and the Dutch East and West Indies.

Boschbouwkundig Tijdschrift Tectona.

Hoofdzakelijke inhoud van Deel XV, afl. 5. Moderne boschexploitatie in Amerika en de Philippijnen, door M. H. Dijkmans (met ill.). — Nogmaals vereenvoudiging onzer bedrijfsregeling, door E. van der Laan. — Beteekenis van het bosch in de Minangkabausche samenleving, door W. Schmepper. — De grondvester van Indië's boschbeheer: Nicolaus Engelhard of Herman Willem Daendels? door E. H. B. Brascamp.

Bulletin du Jardin Botanique de Buitenzorg.

Serie III, dl. 4, afl. 2 (April '22). In Memoriam Dr. K. Gorter par A. J. Uitée (avec portrait). — The galls of the islands of the Krakatau-group and of the islands of Sebey, by W. Docters van Leeuwen (with map and ill.). — Two new Malayan fern genera, by Capt. C. R. W. K. van Alderwerelt van Rosenburgh (with plates). — New or noteworthy Malayan Araceae, by Id. (with plate).

Overzicht van de Inlandsche en Maleisch-Chineesche pers. 1922. No. 21 en 22. Bureau voor de Volkslectuur en aanverwante aangelegenheden. (Wetlevreden, Drukkerij Volkslectuur).

De Mozaiekziekte van de tabak een Chlamydozoonose? door Dr. B. T. Palm (Bulletin van het Deli-Proefstation No. 15).

Beekerlijen en leeszalen in Ned.-Indië, door A. Schillings. IV. Soerabaya. (Bibliotheekleven, 1922, bl. 151).

Over een paar Indische vlinders, door Van Riemsdijk (met ill.). (De Natuur, April 1922).

Iets over tropische ziekten, door S. Kalf. (De Natuur, April 1922).

Indische goud- en zilverwerken, door S. Kalf. (Op-gang, 2e jaarg., blz. 361).

Het inwerken van Westersche krachten op een Indone-sisch volk (De Karo-Bataks), door W. Middendorp. (Socialistische Gids, April 1922).

Maltatuli en zijn „Vorsten-school” (V), door J. Saks. (Groot Nederland, April 1922).

Koninklijke Paketvaart-Maatschappij.

Geregeldde mail-, passagiers- en vrachtgoederendienst

tusschen de havens in den Nederlandsch-Indischen Archipel, in verbinding met Singapore, Penang en Australië.

Uitvoerige dienstregelingen zijn verkrijgbaar bij de Directie te Amsterdam en te Batavia.

HADI-POESTAKA

Boekhandel en Uitgevers-Mij.
Prinsestraat 47 - Den Haag
Telef. H. 475.

Hoofddepôt van de uitgaven van het „Java-Instituut” en van „De Commissie voor de Volkslectuur” te Weltevreden.
Levering van alle Boeken op elk gebied, ook Buitenlandsche Uitgaven.
Speciaal zijn we goed gesorteerd in Oostersche Werken.

Bij alle Boekhandelaren en bij de Uitgeefster.

Tempel en Paleis in Hindoestan

door MAURITS WAGENVOORT.

Met 25 Illustraties. Prijs: f 3.20.

Dit werkje bevat o.a. reproducties van Etsen van Nieuwenkamp en geeft den lezer een denkbeeld van de grootsche bouwkunst van Hindoes, Dravidiërs en Mohammedanen in Voor-Indië.

VERSCHENEN:

De Javaansche Danskunst

door Th. B. VAN LELYVELD.

Met 38 Illustraties. Prijs: f 3.20.

De schrijver, die op Java in kringen van Inlandsche grooten heeft verkeer, is de eerste, die ons op systematische wijze in het wezen der Javaansche danskunst inleidt.

Het werk wordt o.a. verlucht door opnamen van Mevrouw Linda Bandara aan de dans- en muziekschool te Jogjakarta, genaamd: „Krido-Bekso-Wiromo”, waardoor de lezer o.a. op aanschouwelijke wijze kennis maakt met de elementaire bewegingen van den Javaanschen dans.

PAS VERSCHENEN DE 2E DRUK van

De Geur van Moeders Haarwring

door NOTO SOEROTO.

Prijs . . . . . f 3.75.

Uit de Persbeoordeelingen:

„. . . . Hier ligt een bundel Nederlandsche verzen van een Javaanschen dichter voor ons, wiens poëzie ons dwingt ze met die van onze grootste poëten te vergelijken. Dat is iets, wat mij boeit en onweerstaanbaar tot mediteeren brengt. Een boek van groot gevoel en hooge beschaving. Een dichter, die niet van de dingen, maar van hun innerlijke wezen zingt”.

JOHAN KONING in „Weekblad voor Indië”.

„. . . . Hoe devoot en hoe vol blijde ontroering zijn de gedichten, waarin Noto Soeroto zijn moeder bezingt, een hulde, sterker en dieper dan het liefdelied van den minnaar, omdat ze zuiverder is en niet eischt of afsmeekt, maar slechts dankt en bidt en vereert . . . . De schoonheid van zijn vaderland en de monumenten van de beschaving van zijn heetgeliefd volk brengen den dichter tot geestdrift en het lied rijst uit zijn ziel . . . .”.

PETER V. ARKEL in „Nieuws van den Dag van Ned.-Indië”.

G. J. R. VAN DER GAAG & ZONN
GROENMARKT 27
TELEPHOON N. 2512

ROEGELIEN :: CHEMICALIËN
DEPOT DER MEEST BEKENDE BINNEN- EN BUITENLANDSCHE SPÉCIALITÉS

Deze prophylactische behandeling is uit den aard der zaak een zeer kostbare aanwinst bij de gele koortsbestrijding, vooral in streken, waar van de systematische uitroeiing van de Stegomya-mug, door wier beet zooals men weet de besmetting wordt overgebracht, groote bezwaren verbonden zijn.

De „N. R. Ct.” van 21 Juni Av.bl. B, geeft het volgende verslag van de op 20 Juni gehouden vergadering van het Instituut voor tropische geneeskunde Rotterdam-Leiden:

„In de gisteravond te Leiden onder voorzitterschap van prof. dr. A. W. Nieuwenhuis gehouden vergadering van de Vereniging Instituut voor Tropische geneeskunde Rotterdam-Leiden, heeft de secretaris, dr. D. A. de Jong, het verslag over 1920 uitgebracht. Hierin wordt in de eerste plaats melding gemaakt van de verbetering van het tropisch geneeskundig onderwijs te Leiden door het in functie treden van prof. P. C. Flu, terwijl werd betreurd, dat het Instituut van het Rapenburg te Leiden, hetwelk belooft aan de te stellen eischen te zullen voldoen, nog steeds niet in gebruik kan worden genomen.

Het onderwijs eischt veel van de financiële krachten der vereniging, ook omdat het steeds wordt uitgebreid, zoodat voor doceerend personeel en hulpmiddelen belangrijke uitgaven noodig zijn.

De steun van het Rijk en het Leisch Universiteitsfonds zijn in dat opzicht niet voldoende, reden waarom het aantal donateurs, leden en begunstigers dient te worden uitgebreid, vooral ook met het oog op het in gebruik nemen van het Instituut aan het Rapenburg, en de stichting van een ziekenhuis te Rotterdam. Omtrent het laatste is overleg met het gemeentebestuur te Rotterdam nog niet geëindigd.

Het verslag eindigt met er op te wijzen, dat de regeling van het tropisch-geneeskundig onderwijs te Leiden thans bevredigend kan worden geacht en de vereniging in dit opzicht voldoening van haar wettelijke heeft.

Bovendien kon zij zich nog op het Far Eastern Congres for Tropical Medicine laten vertegenwoordigen door Dr. Nijland, oud-directeur van de Landskoepokinrichting en van het Instituut Pasteur te Weltevreden, als lector aan het onderwijs te Leiden verbonden.

Het verslag van den penningmeester over 1921 werd eveneens goedgekeurd; ook hierin werd versterking der geldmiddelen noodig geacht.

Beide verslagen zullen later in druk verschijnen. De aftredende leden van het Algemeen Bestuur de heeren: D. G. van Beuningen, prof. dr. J. Boeke, prof. P. C. Flu, A. J. M. Goudriaan en Jhr. Mr. Dr. N. C. de Gijsselaar, zijn als zoodanig herkozen, terwijl in de vacature dr. A. van Rhijn is gekozen dr. M. D. Horst. In de voorafgegane vergadering van het algemeen bestuur waren eveneens de leden van het dagelijksch bestuur, de heeren prof. P. C. Flu en A. J. M. Goudriaan, opnieuw benoemd geworden.”

De Surinamer van 1 Juni schrijft:

Het maandoverzicht van de koloniale middelen is weer verschenen. De cijfers, die het geeft, zijn niet bemoedigend. Het gaat ons waarlijk niet naar den vleeze. De voornaamste middelen hebben ons in het eerste kwartaal van dit jaar leelijk in den steek gelaten. Van het meerendeel kan nu reeds gezegd worden, dat er van een ophalen geen sprake kan zijn.

De accijns op binnenlandsch gedistilleerd gaf ruim 50 mille minder dan de raming; Invoerrecht bijna 2 ton; Kol. Vaartuigen ruim 80 mille; Spoorwegen 28 mille en Balata 55 mille minder.

Wat den oeconomischen toestand wel teekent, is, dat Invoerrecht, Spoorwegen en Vaartuigen beneden de opbrengst van 1921 bleven. Voor Spoor-

Confiserie en Chocolaterie Royales
J. A. Krul
Salon de Rafrachissements 165
NOORDEINDE 44 DEN HAAG

ERNEST CASSUTTO
Tandarts
Prins Mauritsplein 3
(vroeger Frederik Hendriklaan)
SPREEKUUR alle werkdagen van 9 tot 11
(verlaagde tarieven) en 1 tot 3 uur
TELEF. SCHEV. 61

wegen en Vaartuigen is het verschil vrij groot, resp. 21 en 42 mille.
Voorwaar, treurige cijfers!

In de „Provinciale Geldersche en Nijmeegsche Courant” van 23 Juni een artikel van den heer A. S. J. Fernandes over „Koloniale Politiek”. De schrijver vangt aan met de oude klacht over de weinige bekendheid van het publiek hier te lande met de koloniën in het algemeen en met die in de West in ’t bijzonder. Voorts zet hij uiteen wat de oorzaken zijn van het verval van Suriname en wijst er op, dat in politieke kringen het besef levendig wordt, dat een andere koers dan tot dusver moet worden opgegaan. „Men is in actie getreden en eischt niet langer in theorie, maar metterdaad, dat een zoodanig beleid zal worden gevoerd, hetwelk zal kunnen leiden tot krachtige ontwikkeling van de hulpbronnen van bestaan, tot economisch herstel, met het einddoel financiële onafhankelijkheid van het Moederland.”

In „Stemmen uit de West” behandelt Fabricius in „Het Vaderland” van 29 Juni, onder het opschrift „Topzwaar!” de oude kwestie, die wij tot dusver kenden onder de benaming „Het kind met het waterhoofd”. Wij hebben in dit blad meermalen onze zienswijze daaromtrent uiteengezet en zullen er niet op terugkomen. Opmerkelijk dat opvolgers van de Gouverneurs van de meest uiteenlopende richtingen geen kans hebben gezien het aantal ambtenaren te verminderen. Wij vreezen integendeel voor vermeerdering. Zie boven de mededeeling over de Rockefeller Foundation.

Het verslag van den hoofddirecteur der Surinaamsche Bank over 1921 is verschenen. Als gewoonlijk bevat het verslag een schat van belangrijke beschouwingen over den algemeenen toestand der kolonie, over de scheepvaartverbinding, telegrafische gemeenschap, den landbouw (waarvan de verschillende landbouwproducten afzonderlijk behandeld worden), de boschbedrijven (goud, balaxiet, balata, hout).

Onze ruimte gedooft niet aanhalingen te doen uit het zeer belangrijke geschrift. Als eenmaal de economische geschiedenis der kolonie wordt geschreven, zullen de verslagen der Surinaamsche Bank wel de voornaamste bron zijn, waaruit gegevens zal worden. Er komen gegevens in voor, die allen of het best ter kennis komen van de directie eener bank.

In het verslag zijn twee foto's opgenomen: bankgebouw te Paramaribo en het onlangs geopende bijkantoor te Nieuw-Nickerie.

Wij vestigen de aandacht van onze collega „Surinamer” er op, dat wij de krant niet geregeld ontvangen. Zoo hebben de nummers 34, 35 en 36 ons niet bereikt.

Curaçao.

Scheepvaart.

De heer Menkman, hoofdagent van de K. W. M., schrijft in de Amigoe een uitvoerig ingezonden stuk naar aanleiding van een artikel in dat blad over de scheepvaart en in verband met de staking. Wij ontleenen hieraan onderstaande belangrijke beschouwingen over den toestand in de haven in het algemeen:

„En wanneer wij ons verheugen over het drukke verkeer in onze haven (ik doe dat zeker niet minder dan de „Amigoe”) laten wij dan eenige nutteloze feiten niet uit het oog verliezen.

Curaçao voert weinig in voor eigen gebruik en produceert nog minder voor het buitenland. Curaçaosche petroleum-producten zijn meer ver-

Firma AUG. SAVELKOU
Heerenkleeding naar Maat
Indische Uitrustingen
BATAVIA - BANDOENG - SEMARANG - SOERABAYA
AMSTERDAM, Singel hoek Heiligeweg.
Vraagt geïllustreerden Catalogus

Wissel In- en Verkoop.
Credietbrieven.
Telegrafische
Uitbetalingen.

Hollandsche Bank voor West-Indië

Heerengracht 252 AMSTERDAM Telefoon N. 3290
CURAÇAO CARACAS VENEZUELA
Belast zich met alle Bankzaken op West-Indië, Venezuela, Columbia en Midden-Amerika.

Incasseeringen.
Handelsinformaties.
Rembours- en
Document.-Credieten.

nezolaansche dan Curaçaosche voorbuengselen) en ons stoomvaart-verkeer berust voor een goed deel op doorvoer en op de gunstige ligging met betrekking tot verschillende lijnroutes.

Maar overschepping kan in vele gevallen ook elders geschieden en personeel (vaste bemanning en hulp-equipages) zijn ook op andere plaatsen in West-Indië te verkrijgen. Voor de levering van steenkool en stookolie heeft Curaçao geenszins het monopolie en de prijzen zijn niet van zelsprekend hier lager dan elders.

Verder is onze haven allerminst perfect geutiliseerd. Een goede werkplaats, zelfs voor kleinere reparaties aan gaande en komende schepen is er niet, zoetwater is hier driemaal zoo duur als op Trinidad en Barbados en tienmaal zoo duur als in de Canal Zone, ijs kost hier f 60.— per ton en is meestal voor schepen niet te krijgen, versche vtuatie is schaars en niet goedkoop, scheepswaschgoed wil men hier wel behandelen(?) voor den civielen prijs van 25 cents per stuk.

Wie op eigen terrein wil lossen en laden betaalt alleen voor den eigendom van het terrein 3000—4000 gulden per strekkenden Meter kadefront langs de Annabaai en met de lage havengelden is het misschien eerstdaags ook uit.

Komen hier nu nog bij hooge werkloonen, dan zou de haven van Curaçao wel eens in discreditie kunnen geraken, zeer tot schade van het algemeen. Laten wij dus alle krachten inspannen om te verbeteren wat nog in een toestand van achterlijkheid verkeert, en dat is niet weinig."

President Gomez.

Verleden week kwam een nieuw schip de vloot der C. P. M. verrijken. Het draagt den naam *President Gomez*, is 1200 ton groot en werd te Rotterdam gebouwd. (A. d. C.)

Stroochoedenvlechtindustrie.

Wij vroegen in ons blad van 2 Februari i.l. naar de leiding van het ontslag van den „leider", of dit op verzoek was verleend en of deze tak van nijverheid nu verder geen leiding noodig had.

Voz di pueblo is zoo vriendelijk de eerste vraag te beantwoorden, en dat wel ontkennd. Nadat de nieuwe Gouverneur ongeveer een maand in de kolonie was, heeft deze den heer Henriquez meegedeeld, dat hij na 31 Dec. geen verlenging van zijn verlof als postdirecteur ten bate der vlechtindustrie zou kunnen krijgen. Dit was waarschiijnlijk een wenk om ontslag te vragen als leider, maar de heer Cohen Henriquez heeft die wenk dan niet opgevolgd en kreeg na een mondeling onderhoud met den Gouverneur, zijn ontslag thuis.

Naar aanleiding van onze tweede vraag schrijft Voz, dat de industrie met het nieuwe toezicht op de vlechtleergangen niet kan volstaan en leiding noodig hebben.

De Pers.

De ontwikkeling der Curaçaosche pers is haast niet bij te houden. De heer Euwens maakte onlangs in de „West-Indische Gids" een lijst van bladen, uitgegeven in Curaçao, openbaar, maar die is al niet meer volledig. Immers deelt de „Amigoe" mee, dat op 20 Mei j.l. onder redactie van den heer Alfredo Pita een veertiendaagsch geillustreerd letterkundig tijdschrift, genaamd „Minerva", is begonnen te verschijnen. En onlangs hoorden wij vertellen, dat op St. Martin met 1 Juli a.s. weer een nieuw weekblad zou worden uitgegeven.

Bonaire.

Gouverneur Brantjes heeft met een paketschoener een reis naar Bonaire gemaakt.

De Gouvernementsgebouwen en kantoren zijn geinspecteerd, de overige gebouwen, welke aan de zorg van het Gouvernement zijn toevertrouwd, zijn bezichtigd, de dokter en zijn apotheek, de hoeden- en zoutpannen zijn bezocht, de openbare en bijzondere scholen eveneens, waarbij de Gouverneur door de jongens en meisjes der zusters- en fraterscholen werd toegezongen. Nincou,

Slagbaai, Fontein zijn mede bezocht. De „Amigoe", waaraan wij het bovenstaande ontleenen, deelt mee, dat het eiland op den Gouverneur een goeden indruk schijnt gemaakt te hebben.

Wij hadden ook wel eens willen hooren, hoe de reis per zeilschip den Gouverneur bevalten is. Mevrouw Brantjes werd op het laatste oogenblik verhinderd mee te gaan.

De „Amigoe" schrijft verder: Verleden Donderdag (18 Mei) werd Bonaire ook met een bezoek vereerd van 't S. S. „Stuyvesant" om zijn lading over te geven aan 't S.S. „Brion".

Tot diep in den nacht heeft 't stoomschip door-gewerkt om zijn lading over te laden. 's Avonds was de Playa gezellig verlicht door de groote boog-lampen van de Stuyvesant. Dit gaf ons een voor-smaak van hetgeen weldra zal komen, want bin-nen enkele maanden zal Bonaire ook electrisch licht rijk zijn. Dezen prachtige vooruitgang zullen we te danken hebben aan de vooruitstrevende zor-gen van gezaghebber Beaujon, die zelf een uitstek-kend technicus is. Reeds zijn dynamo, accumulato-ren, en alles was voor de installatie noodig is, be-steld, zoodat we ons weldra in 't genot ervan zullen mogen verheugen.

De Perou.

Om even over vijven verloonde zich dit mooie Fransche schip van 10.000 ton voor onze haven Maandagmorgen 1 Mei. De „Compagnie générale Trans-atlantique" knoopte daarmee de oude rela-tie met Curaçao weer vast. Dat is een feit van niet geringe beteekenis.

Als een der groote wereldmaatschappijen onze haven weer opzoekt, bewijst dit, dat Curaçao in de toekomst zeer zeker van belang wordt geacht en niet graag nog langer wordt overgeslagen. Dit feit werd feestelijk herdacht.

Den heer C. S. Gorsira JPEz., optredend als Ge-neraal Agent verzocht de Autoriteiten van Handel, Scheepvaart, Bankinstellingen en de Pers om den Kapitein te verwelkomen. Met gulle gastvrijheid werden de hooge gasten allerheleefdst ontvangen Maandagmiddag 4 uur.

De stoomsloepen brachten de gasten aan en vonden den heer Gorsira aan boord, dien hen aan den Commandant voorstelde. Daarna werd een rondgang gemaakt en 't keurig ingerichte schip in oogenschouw genomen, waarna de eerewijn werd aangeboden onder de gebruikelijke speches en heildronken.

Als de handel zich normaliseert en levendiger wordt, komt de Fransche Lijn twee maal per maand op Curaçao.

Hopen wij, dat nog dit jaar deze mooie wensch wordt bewaarheid.

De Militaire Kapel vroolijkte het feest op met feestelijke klanken en bracht ten slotte de dames en heeren aan het dansen.

Om zes uur werden de gasten weer naar wal ge-bracht en even voor zevenen stoomde de „Perou" statig en rustig onze haven uit, een nieuwe toe-komst tegemoet. (A. d. C.)

Brion.

De Brioncommissie heeft het maken van het borstbeeld van den grooten Curaçaonaar opgedra-gen aan den Curaçaonaar J. de Pool, die eerst een beeld in gips zal ontwerpen om daarna het bronzen beeld te laten gielen. (A. d. C.)

Openbare Leeszaal en Boekrij.

Volgens het reglement kunnen inwoners van Curaçao boven 17 jaar worden ingeschreven als leener van boeken.

Jongeren van 12 tot en met 17 jaar kunnen na schriftelijke aanvraag van ouders of voogden een leeskaart ontvangen voor de voor hun leeftijd be-stemde boeken. De ouders of verzorgers dezer jon-gens kunnen aan den Voorzitter van de Commissie

Wafelfabriek - Dessertwerken D. L. SCHEEPMAKER HAAG (Holland).

Iets voor Fijnproevers.
Vraagt bovenal
**SCHEEPMAKER's Fijne
Wafels en Dessertwerken**
SCHEEPMAKER . . . HAAG

BESCHIKBAAR.

Tagore's Opvoedingsidealen

door NOTO SOEROTO
Met 5 illustraties Prijs . . . f 2.20
Verkrijgbaar bij alle Boekhandelaren
en bij de Uitgeefster

. . . Een boekje, als een vreemde bloem, waaraan wondere geuren ontzweven, deze Idealen van Tagore over opvoeding, in het stille woudheilgdom van Shanti Niketan opglanzend, dat stille oord, waar de vrede zelve schijnt te wonen. Er ruischt iets in deze idealen, als de melodie van een lied, in vreemde taal gezongen, dat heel uit de verte tot ons komt, ons dwingt tot stilstaan, tot luisteren; dat ons ontroert met een zonder-linge ontroering, half genot, half smart . . . (ELISE SOER in „De Tijdspiegel").

Uitgave van „Hadi Poestaka"

Boekhandel en Uitgeversmaatschappij
Prinsstraat 47 Den Haag Tel. H. 474

WANNEER GIJ

Dames- of Heeren-Kleding wilt laten Oppersen, Repareeren, Keeren, Moder-niseeren, Vermaken, opnieuw Voeren, onzichtbaar Stoppen, kortom wat gij maar wilt, ga dan naar

Kleermakerij „UNICUM"
Anna Paulownastraat 30a, Tel. M. 947
DEN HAAG

De prijs wordt steeds VOORUIT bepaald.

Instituut „VAN WIJNGAARDEN"
Neutrale School voor M.U.L.O. Jongens en Meisjes.
2de Schuifstraat 332 (Duinoord), Den Haag. 188
Afd. A (6 leerjaren) opleid. H.B.S., Lyceum en Gymnasium
Afd. B (3 leerjaren) voor leerlingen boven 12 jaar). Opleiding voor verschillende examens.
Schoolgeld f 60.— tot f 100.— per jaar. 188
Kleinere klassen, ruime lokalen, Centr. verwarming, Electr. verlichting.

Zeebaboe's en Jongens
beschikbaar. 203
Te hevragen in „PERSINGGAHAN"
Advies-Bureau en Tehuis voor Nederl.-Ind. Bedienden
v. Boetzelaerlaan 2 - Tel. Sch. 248

AÇOKA

Drama in vier bedrijven door G. GONGGRIJP

Bandversiering van SOERJOWINOTO

Prijs ingenaaid f 3,40 Gebonden f 4,90

Verkrijgbaar bij alle Boekhandelaren en bij de Uitgeefster

Uit de persbeoordeelingen:

... Het Nederlandsche volk zou zichzelf te kort doen, indien het Açoka niet vasthield en het tot zijn blijvend bezit maakte als een zijner uitnemende scheppingen."

(L. J. M. Feber in *De Maasbode*.)

... De brandende vragen van onzen tijd hebben grooten invloed op het werk uitgeoefend, en menige gedachte uit het Açoka-drama, de hoofdlijn niet het minst, loopt parallel aan de stroomingen, die in het geestelijke leven van onze dagen aandacht eischen. Deze Açoka-figuur is een mensch. Een mensch, bewogen door machtige drijfveren, ontroerd door diepe en smartelijke gevoelens, aangeraakt door verheven wijsheid."

(Herman Middendorp in *De Nieuwe Gids*.)

... Hier is al dadelijk de distinctie, die wij op het tooneel zoo ongaarne missen. Açoka, de hoofdfiguur, is een menselijke koning — ware hij in onzen tijd geboren, men zou hem wellicht voorzitter van den Volkenbond hebben gemaakt — doch hij is geenszins een gekroond democraat of president van de republiek. Hij blijft — eere den schrijver — Majesteit, in den besten zin."

(Top Naef in *De Amsterdamer*.)

... De groote rijkdom van dit werk ligt in zijn idealiteit; de geestelijke ontroering is een adel er van. Als men bij dit werk vergelijkt al hetgeen gemeenlijk voor Nederlandsch tooneelwerk doorgaat, dan voelt men direct welk een hooge vlucht de heer Gonggrijp heeft genomen."

(Johan Koning in *De Hollandsche Revue*.)

Uitgave van „Hadi Poestaka”

Boekhandel en Uitgeversmaatschappij

Prinsestraat 47 Den Haag Tel. H. 474

Wanneer U

PERIODIEKEN

wilt uitgeven, wend U dan tot ons. Wij zijn daarvoor speciaal ingericht en kunnen derhalve voor

goede en tijdige aflevering

zorg dragen. Desgewenscht verzorgen wij voor U de

Administratie en Expeditie

Onze rotatiepersen staan gereed voor uw **grote oplagen**, onze prima snelpersen voor die tijdschriften, waarbij het vooral op **kunstdruk** aankomt.

N.V. Drukkerij Ten Hagen
Nobelstr. 20, Den Haag, Tel. H. 474 & 475

BREDA Bredasche Luxebroodfabriek BREDA
Telefoon No. 72 **F. t SAS** Lange Brugstr. 10
Hoffleverancier
beveelt zich beleeft aan voor de levering van alle soorten **BROOD, BESCHUIT, LUXEBROOD, BANKET, ONTBIJTKOEK, KOEKJES**, enz.
Alles eigen fabrikaat en van de beste grondstoffen vervaardigd.

van Beheer hun wenschen omtrent het lezen of niet-lezen van bepaalde boeken kenbaar maken, wat dan op de leeskaart wordt aangeleekend.

Uit den Verren Vreemde.

Z. M. keizer Khaidinh op reis.

Onlangs klaagde een ernstige vrouw: ik heb volstrekt geen succes met de poging om mijn zoons afkeerig te maken van het soldatenbedrijf, door hun geweer, trompet en looden soldaatjes als speelgoed te onthouden. Als zij hoorn-geschal of militaire muziek hooren, zijn zij niet te houden; met de kameraden spelen zij bij voorkeur soldaatje, de vriendinnetjes doen daaraan zelfs mee. Zijn ze op bezoek geweest, dan moet ik 't eerste hooren over de prachtige ruiters en kanonnen, die het vriendje heeft.

Het lijkt ons, dat het met de Franschen ongeveer aldus gesteld is voor den afkeer, dien de republikeinse staatsvorm hun plichtmatig wil opleggen van de vertooning en den luister aan koningschap en hofpraal verbonden. 't Is of de Parlijsenaar zich met zijn koningin van mi-carème schadeloos wil stellen voor het gemis van een koningin op het Elysée. De republikein is ook niet minder op een lintje of een rosette gesteld dan de impérialist of de royalist. Heeft de Franschman de gelegenheid om een buitenlandsch vorst te huldigen, dan doet hij dit met te meer toewijding naar gelang het met grooter opschik gepaard kan gaan.

Wij vonden à propos van het bezoek van den keizer van Annam aan Parijs een artikel in *l'Echo de Paris* gewijd — er zit inderdaad wijding in — aan een vergelijking van den oosterschen vorst, Z. M. Khaidinh, een en al schittering van zijde, goud en edelsteenen, met den President der republiek Millerand in gekleede jas en met hoogen hoed.

Het blad ziet hierin de tegenstelling van het uiterlijk schoone en weisprekende, tegenover het leelijke, voor allen gelijke, zonder uitdrukking.

Als kleine schadeloosstelling is er overal groot vertoon van uniformen en van militaire eerewachten geweest. Indien men de Fransche publieke opinie er over durfde raadplegen, zou deze zich waarschijnlijk met groote meerderheid uitspreken, voor de wederinvoering van het ambts-gewaad, wellicht zelfs voor den hermetijnen mantel voor den President.

Laten wij den hoogen gast nu even volgen op zijn zege-tocht.

Het gebouw van het ministerie van koloniën in de rue Oudinot te Parijs, was tot verblijf van den keizer ingericht. Deels sprak de inrichting ervan van Fransche kunst en smaak, deels verplaatste de ornamentering zich in oostersche stemming.

Bij zijn aankomst te Parijs op 24 Juni werd keizer Khaidinh opgewacht door den minister van koloniën Albert Sarraut en den gouverneur-generaal van Indochina met verlof Maurice Long, die hem verder zijn blijven vergezellen. Voordien had hij incognito reeds enkele dagen te Marseille doorgebracht.

Bij 't aanduiden der beteekenis van het bezoek, weer de kinderlijke blijheid van het kunnen wijzen op de eerbiedwaardige oeroudheid van het keizerschap, waarvan de geschiedenis in Annam over 60 eeuwen te controleren is, tijd waarin nooit een keizer buiten zijn rijk gegaan is, zoodat de eerste, allereerste uitzondering op deze traditie gemaakt wordt voor dit bezoek aan Frankrijk. Herinnerd werd aan de diensten door Frankrijk ten tijde van Lodewijk XVI reeds aan het tegenwoordige vorstehuis bewezen. Met vreemde werd gewezen op den invloed, welke Frankrijk heeft doen gelden, om den tegenwoordigen vorst, die eerst ter zijde was gedrukt, toch op den troon te doen komen.

Over den intocht te Parijs werd geschreven: de menigte heeft slechts oogen „pour le costume du souverain, ruis-siant d'or, de diamants et de broderies", behalve dat de nog jonge kroonprins, Vinhthuy toch ook wat aandacht trok.

Na een bezoek aan den president der Republiek, kwam de „onbekende soldaat" 't eerst aan de beurt. Bij het bezoek op het stadhuis, waar hij door den Gemeenteraad werd ontvangen, verraste Z. M. door het fijnmooie antwoord, gegeven op de verwelkomingsrede van den president van dien raad, César Caire. Zooals de Fransche bladen de vertaling weergaven, troffen vooral deze woorden, welke de stemming van den geheelen, kalm, indrukwekkend uitgesproken groet weergaven: „Vous êtes, en France, une grande idée, active, vivante, créatrice: nous sommes une grande pensée méditative et calme", en verder: „Ik ben naar Parijs gekomen, zooals men naar een tempel gaat."

In de Jardin Colonial, waar een gedenkteken is opgericht voor de krijgers uit de Fransche koloniën en protectoraten, die in den grooten oorlog gevallen zijn, wist de keizer zijn bezoek tot een imposante cérémonie te maken.

Fabriek van INDISCHE UITRUSTINGEN

Eigen Koffierfabriek

G. KERNER & Co.

BATAVIA DEN HAAG SOERABAJA
Stationsweg 78 - Tel. H. 1038

Alle goederen worden onder garantie geleverd. Eventuele vergissingen worden aan onze filialen in Indië kosteloos hersteld.

Gevraagd in alle plaatsen,

DAMES met eenige aanleg voor Teekenen of Schilderen, om in ons eenvoudig Batikschilderen en Lintrikwerk les te geven en onze batikverven en toebehooren te verkoopen.

Firma **TENZER**, telefoon 4229, Fabriek van Batikverven, opgericht 1887, Noordeinde 139b. Den Haag.

Met een groote receptie bij den president der Republiek sloten de feestelijkheden van dien drukken 24en Juni.

Z. M. heeft daarna nog veel van Parijs gezien en is nu veel door Parijs bekeken. Hij maakte de onmisbare rijkswandeling door de Bois de Boulogne, hij woonde, in de presidentsloge, de wedrennen van Longchamp bij, hij was steeds vergezeld van zijn zoon, den kroonprins, bij een voorstelling in de Grand Opéra.

Bij gelegenheid van het diner, dat de president Millerand den 25en ter eere van den hoogen gast gaf, hield de gastheer een rede, waarin gewezen werd op de oude banden van vriendschap, door de deelneming van Annam aan den oorlog nog nader aangehaald. De keizer zei in zijn antwoord o.a., dat deze reis ook tot doel had zijn zoon te doen begrijpen wat hij van Frankrijk te verwachten en te leeren heeft, om het rijk, dat hij te regeren zal krijgen, in nieuwe banen van ontwikkeling te leiden.

Dienzelfden dag had de vorst aan de heeren, die hem tot trouwe geleiders waren, en eenige andere hooge personen, een déjeuner aangeboden in de Bois de Boulogne.

Wij hebben natuurlijk niet alle nummers van het programma der officieel of incognito bijgewoonde genietingen en verpoozingen weergegeven. Behalve over het bezoek aan de Grande Cité, zou bovendien over dat aan Marseille met zijn Koloniale tentoonstelling, die zelfs tot een deel motieven voor de komst naar Frankrijk gemaakt is, veel te zeggen zijn. 't Is ons hier echter in hoofdzaak slechts te doen om de aandacht te vestigen op de plaats, welke dit bezoek neemt in de rij der wisseling van beleefdeheids-vriendschapsuitingen, die kenmerkend zijn voor onze tijd en op de wijze, waarop de toonaangevende mogendheden zich hierbij wedijverend uitsloven. 't Is of Parijs en Londen jaloersch op elkander zijn. 't Is alsof de uitstralende gastvrijheid niet alleen en uitsluitend voor den gast bestemd is. De kroonprins van Japan verbrak de banden der traditie, om vóórdat hij het regentschap zou aannemen, zich op een reis in 't verre Westen te laten vieren en huldigen. De keizer van Annam heeft dit voorbeeld gevolgd, vergezeld van zijn aangewezen opvolger. En pas de Prins van Wales terug van een lange reis, waarbij hij niet alleen door de Britsche koloniën, maar ook door 't verre vrienden bewierookt is. Frankrijk kan geen vorsten en prinsen op bezoek zenden, maar laat den persoonlijksten roem en luister van de marschalen Foch (N. Amerika) Joffre ('t Verre Oosten), Mangin (Z. Amerika) opwegen tegen den roem en luister der dynastien. Doet dit alles bij het democratisch drijven van onzen tijd, niet denken aan het niet uit te roeien plezier van onze jongens om met soldaatjes te spelen?

De top van den Mount Everest blijft onbereikt.

Zij, die ongelooflijk stonden tegenover de mogelijkheid om den top van den Mount Everest te bereiken, met de middelen welke den mensch thans ter beschikking staan, hebben voor ditmaal gelijk gekregen. Nadat de koene leden van de expeditie, welke onder generaal Bruce staat tot 27200 voet gekomen waren, voorzien van de hievoor meegenomen zuurstof-toestellen, is één nog voorigeklaard tot 27350 voet. Als men weet, dat dit door de andere als een zóo roekeloos waagstuk beschouwd werd, dat 't eigenlijk al onverantwoordelijk achten, zal men begrijpen, dat aan een beklimmen van de nog resterende 1000 voet niet meer te denken viel. Drie van de leden waren ernstig ziek door bevriezing van ledematen. De weersgesteldheid was zeer ongunstig. Generaal Bruce zag af van hierdoor genoodzaakt van 't bereiken van 't einddoel af te zien. Uit een sportief-zoowel als uit een geographisch oogpunt is intusschen toch prachtig werk volbracht. Blijft de Mount Everest-top vooralsnog maagdelijk, de mislukking heeft, volgens de deelnemers, echter niet de volste onmogelijkheid van het bereiken van 't werelds hoogste punt vastgesteld. Bij gunstiger weersgesteldheid zal 't hervatten der onderneming tot het gewenschte resultaat kunnen leiden, en de koene bergbeklimmers zijn dan ook, naar gezegd wordt, voornemens de poging hiertoe het volgende jaar te hervatten.

De strijd in Tripoli hervat.

Italië heeft nog niet genoeg van zijn mislukte pogingen om Tripoli onder het rood, wit, groen te brengen. Na zich eenige jaren tot het bezetten van een zeer beperkt kustgebied bepaald te hebben, begint het het avontuur der onderwerping van de Arabische stammen in het binnenland weer, onderneming, waarbij evenmin succes te verwachten is, als bij die der Spanjaarden in Marokko. De I. blijven ook telkens wijs maken, dat zij eindelijk eens op den weg zijn, zoodra eenig voordeel behandeld wordt, dan volgt weer een débacle en komt men tot de door niemand voorziene ontdekking, dat de mahomedaansche verdediger van zijn land den vreemden veroveraar er weder eens pijnlijk en gevoelig laten inloopen, hem lokkende gen slag toe te brengen.

WISBRUN & LIFFMANN
Veenestraat 35-37 - Tel. 2593 - Den Haag
DAMES MODEARTIKELLEN.
ZIJDEN STOFFEN, FLUWEELEN, KANTSTOFFEN.
ALLE SOORTEN GARNEERINGEN, ENZ.
BALARTIKELLEN.

Bevelen ons beleefd
aan voor levering
van alle soorten
Brandstoffen

N.V. Brandstoffenhandel v.h. F. BREURE & ZOON

Telefoon M. 1880 en M. 3331

Waldeck Pymontkade 88 - Den Haag

Stookt onze
1^e soort
Turfbriketten

Het begin van dergelijke overwinningen is er weer. Nadat een strook van ruim 100 K.M. van de kust van „rebelen“ gezuiverd was, is een nieuw succes behaald in de strijd tusschen de kust en Djebel. Een afdeeling Libysche en Erythraense krijgers heeft, onder bevel van kolonel Goussini, de stelling van El-Djoch bezet, belangrijke knooppunten van karavanen-wegen, op 200 K.M. van Tripolis, en niet ver van de Tunische grens.

Als niet voor den eersten keer, dat El Djoch door de Italianen genomen is.

De Italiaansche bladen noemen als factoren van betrekking van het weder in bezit genomen punt: de uitgeworpen Berberische stammen kunnen met vertrouwen weer naar hun dorpen terugkeeren; de beëindiging van den handel uit Tunis; het aantrekken van een gedeelte van den karavanen-handel, die thans naar Tunis loopt. „D'Blad Il Mondo“ ziet er een begin in van de uitvoering van de Fransch-Italiaansche overeenkomst van 12 September 1919, waarbij Italië de grensbewaking in dit gedeelte op zich heeft genomen.

De volvoerde operatiën zijn niet het einde, doch juist het begin van uitvoering van de nu door Italië ingezette Libysche politiek. Wij hopen er 't beste van, doch vreezen nu eenigen tijd een herhaling van de oude geschiedenis, zoals wij deze ook in den ramp van 1915 leerden kennen. Signor Amandola, minister van koloniën, stelt zich momenteel zelf op de hoogte van den toestand in Tripoli, maar naar hij voorstander is van de politiek van vlug voortasten, kan hij niet anders dan voldaan zijn over de gemaakte vorderingen, zonder de gevaren te zien, die in het vle schuilen.

Mededeelingen.

Derde Koloniale Vacantie cursus voor Geografen.
Van 27—29 December e.k. zal te Amsterdam vanwege het „Comité voor Indische Lezingen en Leergangen“ wederom een Koloniale Vacantie cursus voor geografen worden gehouden.

Van het Dagelijksch Bestuur der Vereeniging:

OVERSLAG VAN HET HOOFDBESTUUR OVER 1921.
(Slot.)

Ten slotte de financiële toestand der vereeniging.
Door overlegging hierbij van de geldelijke verantwoordelijkheid over 1921 meent het Hoofdbestuur daarnaar te mogen verwijzen. Op uitbreiding der vereeniging door toename van het ledental blijft het streven van het Hoofdbestuur steeds gericht en meent daarvoor ook thans wederom een beroep te mogen doen op de afdeelingen, maar ook op de leden zelve. Zijn er afdeelingen, die met de beschikbare geldmiddelen doen wat zij kunnen — de meeste —, van enkele leden niet die krachtige actie uit welke het Hoofdbestuur gaarne zou zien, ook niet wat aangaat het „op peil brengen“ der contributiën, alhoewel gaarne wordt toegegeven, dat op dit stuk groot beleid gevorderd wordt.

Moge deze passus in volgende jaarverslagen allengs meer achterwege kunnen worden gelaten.

Moge, in 't algemeen, aansluiting bij de vereeniging in toenemende mate plaats hebben en het besef al meer verduidelijkt worden, zoo hier te lande, als in Oost- en West-Indië, dat de versterking van den band, welke de verschillende deelen van het Rijksgedebied omvat, niet alleen maar nuttig en noodig is, maar dat hieraan een universeel nationaal eindsdoel ten grondslag ligt.

Exploitatie-Rekening 1921.

Debet.

Januari 1921.	
Meubilair (20 % afschrijving)	f 174.03
Propaganda	606.47½
Onkosten.	
Salarissen	f 3528.72
Huishuur	230.29
Kantoorbenodigdheden	247.98½
Schrijfflooi	27.15
Porti	246.70
Reiskosten	320.05
Receptiekosten	174.36
Gas- en waterleiding	156.49
Telefoon	264.40
Brandstoffen	19.72½
Inning contributiën	123.48
Diversen	343.93½
Koloniaal Weekblad	5743.28½
Leestafel	64.33
Lidmaatschappen	786.55
Inlichtingendienst	79.30
Hoofdvertegenw. Indië	1644.23
Studie-Commissie	2886.53½
West-Ind. Commissie	10.25
Hoofdred. Commissie	96.75
Overdeelig Saldo	6294.05
	f 18385.7½

Credit.

December '21.	
Effecten	f 134.79
Interest	271.22
Regeeringssubsidie	3000.—
Contributiën	14920.75½
Diversen	59.02½
	f 18385.79

Balans opgemaakt per ultimo Dec. 1921.

Debet.

Cassa	f 118.59
Effecten:	
f 3600.— 3 % N.W.S. à 56.5	f 1934.—
4 m. rente à 3 %	36.—
f 800.— 2½ % N.W.S. à 49½	394.—
6 m. rente à 2½ %	10.—
	f 2374.—
f 3000.— 5 % Nederl. à 94 9/16 % met 2 mnd. rente na aftrek provisie	2879.87
f 2000.— 7½ Batavia à 101 3/4 % met 14 dn. rente na aftrek provisie	2050.58
	4930.45
Nederl. Indische Handelsbank	7304.45
Saldo deposito	3733.26
Nederl. Handelmaatschappij	4191.25
Saldo deposito	2409.55½
Postchèque en Girodienst	892.96
Saldo	2092.56
Meubilair	
Inventaris	
Debiteuren	20742.62½

Credit.

Geldleening	f 625.—
Ondersteuningsfonds	353.09½
Crediteuren	3612.18½
Kapitaal	16152.34½
	20742.62½

De Penningmeester,

VAN DER BRUGH.

Begroeting 1922.

Ontvangsten.

Regeeringssubsidie (vereeniging)	f 3000.—
Idem (Tehuis v. Inl. bedienden)	10500.—
Contributiën	8000.—
Bijdragen begunstigers	3000.—
Restitutie redactiekosten	3000.—
Inlichtingendienst	150.—
Interest	200.—
Tegemoetkoming huishuur	650.—
Regeeringssubsidie (Studiecommissie)	3500.—
	f 32000.—

Uitgaven.

Propaganda	f 750.—
Onkosten.	
Salarissen	f 4000.—
Huishuur	700.—
Kantoorbehoefden	400.—
Schrijfflooi	100.—
Porti	350.—
Reiskosten	400.—
Receptiekosten	200.—
Gas- en waterleiding	200.—
Telefoon	300.—
Brandstoffen	200.—
Inning contributiën	200.—
Diversen	250.—
	7300.—

Hoofdvertegenwoordiger Indië.

Salaris	f 1200.—
Schrijfflooi	400.—
Kantoorben. en drukloon	150.—
Porti	150.—
Propaganda	300.—
Diversen	100.—
	2300.—

Koloniaal Weekblad.

Honor. redactie	f 504.—
Honor. vaste medewerkers	1750.—
Honor. losse medewerkers	996.—
	3250.—

Leestafel	800.—
Lidmaatschappen	200.—
Inlichtingendienst	3000.—
Ondersteuningsfonds	300.—
Rgeeringssubsidie Studie-commissie	3500.—
Id. Tehuis v. Inl. bedienden	10500.—
Onvoorzien uitgaven	100.—
	f 32000.—

Den Haag, ult. December 1921.

De Penningmeester,

VAN DER BRUGH.

MEDICINALE KRUIDEN

van A. KRAJENBRINK, Soerabaja, Java (N. O. I.)

- RENNA** tegen Galsteen
- ALBUMA** tegen Eiwit in de Urine
- VENERA** tegen Ziekte der Urinewegen
- VENA** tegen Pustjes in het gelaat
- ASTMATA** tegen Asthma
- STOMALIN** tegen Maagaandoeningen

Verkrijgbaar bij de „Centraal Apotheek „DE KOEDOE“, Fred. Hendriklaan 166, Scheveningen, Telefoon Sch. 1053

BESCHIKBAAR.

Naamlooze Vennootschap

Luxe-Auto Verhuur-onderneming

voorheen P. J. JANSEN.

Eenig adres: **Koninginnegracht 1°.**

(over Hoofd-Ingang Dierentuin)

te 's-Gravenhage.

Men lette op de Tel.-Nos. H 851 en H 852

Auto's voor Trouwgelegenheden
... .. en Maand-Auto's ... ..

Dag en Nacht geopend

BESCHIKBAAR.

Zijt Gij Abonné

van het rijk Geïllustreerde
Maandblad

**NEDERLANDSCH INDIË
OUD EN NIEUW**

Zoo niet, vraag dan gratis proefnummer
aan bij de Administratie

Nobelstraat 20 Den Haag

Telefoon H. 474 Telefoon H. 475

**VLEUGELS, PIANO'S
KUNSTSPELPIANO'S
ORGELS**

REPARATIE - STEMMEN - RUILEN

Speciale Inrichting voor het gereedmaken voor de TROPEN

GOOSEN & SWAGERMAN
DEN HAAG
BOEKHORSTSTRAAT 149 - TEL. H 2051

BESCHIKBAAR.

N.V. Gogarn's Meublereing-Mij
V/H LE COINTRE & CO.

Ameublementen
Belimmeringen
Gordijnen
Tapijten

Modelhuis: Noordeinde 64
S-GRAVENHAGE TEL. H. 8088

BESCHIKBAAR.

FAMILIE-BIOSCOOP
Prinsstraat 40 Telefoon H. 7477

VOORSTELLING
Iederen avond 8 uur

Zaterdag, Zondag en Woensdagmiddag speciale
KINDER-MATINÉE'S
Heerlijke middagen voor de kinderen.

OLYMPIA THEATER
Prins Hendrikplein 3 - Tel. M. 314

Elken Vrijdag nieuw afwisselend programma.

Doorlopende Voorstelling,
aamvang 8 uur.

Plaatsbespreking kan per telefoon geschieden.

Dans-Instituut NICK H. WISSE
Gediplomeerd Dansleeraar
PASSAGE 19 DEN HAAG

Club- en Privaatlessen
in de Moderne Dansen

Privaatlessen aan Heeren met medewerking van Dame (assistente). 16

Inlichtingen dagelijks van 2-4 en 7-10 uur.

's-Gravenhage, April 1922.
Aan
de Vereeniging „Oost en West.”

Ingevolge de opdracht, ons verstrekt in de Algemeene jaarvergadering van 1921, de exploitatierekening en de balans onzer vereeniging over het jaar 1921 onderzocht hebbende, verklaren wij gaarne de daarin voorkomende gegevens, zoodat de administratie van den heer Penningmeester in zeer goede orde te hebben bevonden.

Wij stellen U mitsdien voor, die rekening en balans goed te keuren en het Hoofdbestuur deswege te acquitteren en te dechargeeren.

De Commissie,
J. P. C. HARTEVELT.
J. VAN HAAFTEN.

Hoofdbestuur einde 1921.

AANTEEKENINGEN.	Jaar van afloop	WOONPLAATS.	FUNCTIËN.	NAMEN.
Dagelijksch Bestuur.	1923	's-Gravenhage	Voorzitter	Mr. W. Sonneveld.
	1923	"	Onder-Voorzitter	R. Zuikerhoff.
	1922	"	Lid	F. van Peski.
	1923	Arnhem	Secr.-Penningm.	H. A. van der Brugh.
	1923	's-Gravenhage	"	H. J. M. Baumann
	1924	Harlem	"	Mevr. M. ten Bosch-Boscher
	1924	Apeldoorn	"	J. P. Th. J. Bronckgeest
	1924	Breda	"	Mevr. A. Dijk-Bruijn v. Rozenburg
	1923	Apeldoorn	"	Mevr. de Douar, Jhr. W. C. Clifford
	1923	Leiden	"	Koep van Breugel-Roelofs
	1923	Nijmegen	"	T. Gerdes Oosterbeek
	1922	Rotterdam	"	J. A. van Hamel
	1924	Amsterdam	"	F. E. Luitjes
	1922	Utrecht	"	Z. G. G. Ph. Marcella
	1922	Deventer	"	G. Calkoen
	1924		"	Mejuffr. J. v. d. Schuijt
	1924		"	Dr. H. H. Zeijlstra

Van het Informatie-Bureau
(Heulstraat 17, Den Haag).

VOOR DEN INDISCHEN DIENST ZIJN BESTEMD:

A. van Asch, Antoonie Mulijstraat 28b, Schiedam, als contractswerkman-bankwerker bij het Marine-établissement te Soerabaja.

MINISTERIE VAN KOLONIËN.

De Minister van Koloniën brengt ter kennis van belanghebbenden, dat in 1922 voor eenige studenten in de artsijbereikende aan de Nederlandsche universiteiten de gelegenheid bestaat, om, onder genot van eene geldelijke tegemoetkoming van f5000 (vijf duizend gulden) en met geheele of gedeeltelijke vergoeding van collegegelden, te worden opgeleid tot militair apotheker bij het leger in Nederlandsch-Indië, overeenkomstig de regeling, vastgesteld bij beschikkingen van den Minister van Koloniën van 6 Mei 1913, 8ste afdeling, no. 24 en van 2 Februari 1921, 8ste afdeling, no. 95, waarvan kosteloos exemplaren bij het Departement van Koloniën (8ste afdeling) zijn te verkrijgen. Gegadigden zullen zich onder overlegging van de gevorderde bescheiden vóór 1 Augustus 1922 bij gezegeld verzoekschrift hebben te wenden tot het Departement van Koloniën.

Mutaties van 28 Juni tot 5 Juli 1922.

Nieuwe Leden.

P. J. Deijs, Gedipl. Gezaghebber B. B., Amsterdam, Borneostraat 34, f5.

F. H. Donner Hodepöjl, Schipluiden (Z.-H.), f5.

LENSVELT NICOLA
Den Haag Holland

Beschuit en Roggebrood
voor export.

H. G. Smagge, Referendaris Dep. van Marine N.-I., Den Haag, Abeelstraat 4, f5.

W. J. H. Hamming, Onder-Administrateur ondernemings „Gawok” bij Solo, f12.

H. A. Hilling, Pianohandelaar, Heerenstraat, Solo, f6.

J. C. R. Landouw Jr., Uitgever, Heerenstraat, Solo, f6.

A. Paulsen, Ambtenaar Meetbureau, Kadipolo, Solo, f6.

J. F. Rademaker Jr., Poerwosarie, Solo, f6.

J. A. Melger, Stationscommiss S.S., Den Haag, Obrechtstraat 491, f5.

A. B. de Jager, Hoofd-Stationsoff. S.S., Den Haag, Van Kenboschkade 96, f5.

M. T. Velsing, Ass.-Resident, Den Haag, Laan v. Meerdervoort 157, f9.

A/schrijven.

W. F. Burlage, Gewestelijk Secretaris te Magelang, Njo Tjoen Ean, Majoor der Chineezen, Amboina.

W. C. E. Henrichs, Dordtsche Petr. Mij., Wonokromo.

H. Bisegger, Onderluitenant, Solo.

Mevr. B. Obertop geb. Voswinkel Dorstelen, Bandoeng.

W. van der Zijl, Den Haag, Anna van Buerenstraat 218.

D. Hudig, Dir. Kon. W.-I. Mail, Amsterdam, de Lairessestraat 55.

J. van Hasselt, Dir. Kon. W.-I. Mail, Haarlem, Nassauplein 5.

Adresveranderingen.

Mevr. Wed. G. H. Boelhouwer-v. d. Meer, Den Haag, Laan van Meerdervoort 163 naar: Obrechtstraat 81.

P. van Duyn, Den Haag, van: Dunklerstraat 2 naar: Boetzelaerlaan 67.

Dr. M. C. Goedhart, Off. v. Gez., van: Nijmegen naar: Departement van Koloniën, Den Haag, f5.

J. A. Scheffelaar, 1e Luit. Inf., van: Bandoeng, D. v. O., naar: 4e Bat. Inf., Tjimahi.

J. R. Seesman, 1e Luit. Inf., van: Bandoeng, D. v. O., naar: 9e Bat. Inf., Tjimahi.

C. H. M. van Wieringen, 1e Luit. Inf., van: Bandoeng, D. v. O., naar: 8ste Bat. Inf., Malang.

Mej. M. N. M. Gravemaker, Verpleegster, van: W. vreden, Hoofdb. Burgerl. Geneesk. Dienst, naar: Kr. zinnigengesticht te Lawang.

E. W. Ph. M. Nittel, Oud-Chef Pandhuisdienst N.-I., van: Leiden naar: Den Haag, Boreelstraat 22, f6.

H. M. Lublink Weddik, Ass.-Resident, van: Amsterdam naar: Hendrik Jacobsstraat 2, naar: Den Haag, Groot Heulstr. ginnelaan 224, f5.

C. J. Evers, Gep. Architect B. O. W., van: Soerabaja naar: Amsterdam, Sarpathiestraat 107huis (contributie nog niet betaald).

P. J. Burgwal, Burgerlijk Ambt. Genie, van: Den Haag naar: Valkenboschlaan 143, naar: Bandoeng, D. v. O., 1Ve Bat. Genie.

R. Birckenhauer, Oud-Voorzitter Comité v. Best. N. I., van: Clarens, Hotel Mirabeau, naar: Den Haag, Celestijnstraat 78, f5.

N. J. van den Brandhof, Resident, Freudenstadt, van: Hotel Rappen naar: Hotel Stokinger.

C. R. Bakhuizen van den Brink, van: Aken, Palast-Hotel terug naar: Rijswijk (Z.-H.), Laan Hofrust 3.

A. P. H. Hotz, van: Den Haag, Riouwstraat 131, naar: Montagnola, Tessin, Suisse.

B. J. Haga, Controleur B. B., van: Groningen naar: Z. v. Franssen van der Puttelan 20, p.a. Prof. Dr. H. Haga, (contributie '22 reeds betaald).

W. Hoekendijk, Onderwijzer, van: Leiden, Parkstraat naar: Weltevreden, Dep. v. O. en E.

Mr. J. Klomp, Rechterlijk Ambtenaar, van: Leiden, H. lemmerstraat 295a, naar: Weltevreden, Dep. v. Justitie.

E. A. G. J. van Delden, Oud O.-I. Hoofdamttenaar, van: Wassenaar, Huize „Duineinde”, naar: Den Haag, Stadhoudersplein 17.

C. A. Goldenberg, van: Deventer, Noordenbergsingel naar: Hotel Kurhaus te Scheveningen (tijdelijk adres).

W. G. Moggenstorm, Contr. B. B., van: Leiden, Oude Waag 49a, naar: Villa „Freija”, te Bloemendaal, f5.

N. Wiesebron, Directeur Mulo-school, van: Solo naar: Rotterdam, Mathenesserlaan 208, f5.

D. G. van der Meer Mohr, Employé N.-I. Handelsbureau van: Pamekasan naar: Weltevreden, Laan de Riemer.

F. W. Haus, Oud-Kapitein, van: Soerabaja naar: N. I. redjo bij Parakan.

J. J. de Jong, Off. v. Gez. 1ste kl., van: Magelang naar: Willem I.

Mr. G. J. Nolst Trenité, van: Tusinge-sur-Blonay, Suisse, naar: Bithoven, Backlaan 17, f5 (contributie '22 reeds betaald).

J. A. van Arcken, van: Godesberg a/Rhein naar: Baden, pension Magel.

WERKKRACHTEN TEN BEHOEVE DER KOLONIËN.

Oost- en West-Indische werkgevers hier te lande worden uitgenoodigd om, wanneer in de vervulling van betrekkingen moet worden voorzien, hiervan mededeeling te doen aan het Informatiebureau der Vereeniging „Oost en West”, Heulstraat 17, Den Haag.

N. BLOM - SCHEVENINGEN

BEËEDIGD EXPERT

Badhuisweg 33. Tel. S 3029

Inkoop van Paarden, Brillanten
en oude Indische Brillanten ::

H. S. VAN HASSELT, NOORDEINDE 94.94a, DEN HAAG

HEEREN- EN DAMESKLEERMAKER

Uitsluitend Engelsche Stoffen - Specialiteit Indische Uitrustingen

Vereeniging „OOST en WEST”.

HOOFDBESTUUR: Heulstraat 17, 's-GRAVENHAGE.

STUDIE-COMMISSIE. Jongelieden. Ouders of Voogden van alle landaarden in Oost- en West-Indië, die gratis hulp wenschen voor het zoeken van kamers of kosthuizen, voor afhalen van boord, voor toezicht op de studie, voor beheer van gelden, enz. ten behoeve van hun kinderen of pupillen, kunnen zich — onder opgave van de noodige gegevens — wenden tot het Bureau der Gedelegeerden der Studie-Commissie. Adres: Prins Mauritsplein 23, Den Haag.

INFORMATIE-BUREAU ten behoeve van personen, die een werkkring zoeken in Nederl. Oost- of West-Indië of daartoe hunne kinderen of pupillen willen opleiden, ook voorlichting verstreckende op elk gebied aan personen van Indië komende of aanraking met Indië zoekende. Men wende zich tot den Secretaris, Heulstraat 17, 's-Gravenhage, Telef. H. 4519, Bureau-uren 10—12 v.m. en 2.30—4 n.m. Schriftelijke verzoeken om inlichtingen zonder bijvoeging van porto voor de beantwoording worden als regel buiten beschouwing gelaten.

TEHUIS VOOR INDISCHE STUDENTEN, Prins Mauritsplein 23, Den Haag. Gelegenheid voor Studeerenden van alle landaarden uit Oost- en West-Indië tot logeeren, koffiedrinken en dineeren; logeeren f 1.50, noenmaal f 0.75 en diner f 1.—. Aanvragen te richten aan den heer J. C. HIETINK, Directeur.

TEHUIS VOOR NEDERLANDSCH-INDISCHE BEDIENDEN, „Persinggahan”, van Boetselaerlaan 2, 's-Gravenhage, waar Nederlandsch-Indiërs een tijdelijk onderkomen en hulp en raad kunnen vinden. Indische bedienden, die met een familie naar Indië willen terugkeeren, een dienst zoeken of van dienstbetrekking willen veranderen, wenden zich tot den Directeur, den Heer F. DE MUNNIK, Telef. Scheveningen No. 248.

** Bij het INFORMATIE-BUREAU van de Vereeniging „Oost en West”, Heulstraat 17 en de Firma MARTINUS NIJHOFF, Lange Voorhout 9, Den Haag, zijn de navolgende werkjes verkrijgbaar:

- a. 1. Een boekje over onze Oost voor hen, die er niet geweest zijn. (Tweede druk). Prijs: f 0.50 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
2. Onze Oost. II. Iets over den Inlander en zijn Zieleleven, door T. J. BEZEMER. Prijs: f 0.05 per exemplaar en f 0.02 frankeerkosten.
- b. Onze West Tweede druk bestaande uit:
  1. De Kolonie Suriname, door FRED. OUDSCHANS DENTZ;
  2. De Kolonie Curaçao, door Mr. B. DE GAAY FORTMAN. Prijs: f 0.50 en f 0.06 frankeerkosten.
- c. Staats- en particuliere betrekkingen in onze Overzeesche Bezittingen: Werkkring en Vooruitzichten.
  - I. De Bestuursambtenaren in Nederl.-Indië. (2de, geheel omgewerkte druk met 8 foto's.) Prijs: f 0.75 per exemplaar en f 0.06 frankeerkosten.
  - II. De Geëmployeerde bij de Javasuiker-Industrie. (2de verbeterde druk). Prijs: f 0.25 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
  - III. De Rechterlijke Ambtenaar in Nederlandsch-Indië. (2de verbeterde druk). Prijs: f 0.50 per exemplaar en f 0.02 frankeerkosten.
  - IV. De Ingenieur in Nederlandsch-Indië. (2de verbeterde druk). Prijs: f 0.75 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
  - V. De Ambtenaar bij het Boschwezen in Nederlandsch-Indië. Prijs: f 0.20 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
  - VII. De Vooruitzichten van den Nederlandschen Arts in Nederlandsch-Indië. Prijs: f 0.25 per exemplaar en f 0.06 frankeerkosten.
  - VIII. De Ambtenaar bij den dienst der in- en uitvoerrechten en accijnzen in N.-Indië. Prijs: f 0.20 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
  - IX. De Ambtenaar bij de Gouvernements-Marine in Nederl.-Indië. (2de verb. druk.) Prijs: f 0.20 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
  - X. De Ambtenaar bij den Post-, Telegraaf- en Telefoondienst in Nederl.-Indië. Prijs: f 0.25 per exemplaar en f 0.06 frankeerkosten.
  - XI. De Geëmpl. bij de Rubber-(caoutch.) cultuur en bij eenige Bergcultures in N-Indië. Prijs: f 0.40 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
- d. Emancipatie-Toespraak door TH. A. C. COMVALIUS. Prijs: 1 ex. f 0.25, porto f 0.04.
- e. „Ontwaakt”. Ter nagedachtenis aan CORN. W. BLIJD, door TH. A. C. COMVALIUS te Paramaribo. Prijs: f 1.50.

N.B. Beleeft verzoek bij bestelling het kostende vooraf per postwissel toe te zenden aan het INFORMATIE-BUREAU, Heulstraat 17, 's-Gravenhage.

Bovenstaande werkjes zijn ook verkrijgbaar bij den Hoofdvertegenwoordiger der Vereeniging in Ned.-Indië, den Heer Mr. K. FAUSER, Solo, residentie Soerakarta, Java.

Afdeeling 'S-GRAVENHAGE.

Aan het Bureau Laan van Meerdervoort 167, zijn van 10—12 en van 2—4 uur (uitgezonderd Zaterdagsmiddags) inlichtingen te bekomen omtrent de volgende personen die werk zoeken voor:

- Muziek- en Zanglessen.
- Lesen in Machineschrijven en Stenografie.
- Teeken- en Schilderlessen.
- Dame als Hoofd — of Hulp in de huishouding.
- Lesen in Moderne Talen.
- Kinderjuffrouw in Indië.
- Fransche-, Duitse-, Engelsche- en Italiaansche
- Indische Massage en Manicure, uitsluitend voor Dames en Kinderen.
- Conversatielessen.
- Zweedsche gymnastiek, Heilgymnastiek, enz., uitsluitend voor Dames en Kinderen.
- Opleiding admittie examen H.B.S. en Gymnasium.
- Schrijf-, Type- en Vertaalwerk.

Deze inlichtingen zijn ook te verkrijgen op schriftelijke aanvraag. Aan bovengenoemd adres zijn ook inlichtingen te bekomen omtrent Families, die zich belasten met de Opvoeding van kinderen, omtrent Hotels, Pensions, Inrichting, Medische Hulp, Onderwijs, enz.

C. HOYNG

SPUISTRAAT 20-22 DEN HAAG
AMSTERDAM - UTRECHT

Kristal - Porselein

VAZEN, BLOEMPOTTEN, ZULEN MET POTTEN, KLOKSTELLEN, ENZ. ENZ., uit de Plateelbakkerij „Zuid Holland” te Gouda. 109

MAIL- en HUTKOFFERS in alle afmetingen.

Garantie voor gave overkomst.

BESCHIKBAAR.

**N.V. Vereenigde Bakkerijen
DE HAAGSCHE BROODFABRIEK
en
DE OUDE VETTE HEN**

Telefoon MARNIX 3820 Telegr.-Adres THEARIO

Fabriek en Kantoor:

Bilderdijkstraat 139

LUXEBROOD- EN BESCHUITFABRIEK

met speciale afdeeling

BANKETBAKKERIJ.

Eigen winkels in alle deelen der stad.

Onder controle van het Station voor Maalderij en Bakkerij te Wageningen.

**VAN STRAALEN MONSIEUR & ERKELENS.
WIJNHANDEL**

Hoofdkantoor: ROTTERDAM, Leuvehaven 34, Tel. 2456.

Bijkantoor: DEN HAAG, Lloydgebouw

Bijkantoor: DEN HELDER,

Piet Heinplein, Tel. { M. 3874
M. 3875

Hoofdgracht 37, Tel. 83.

**Uitsluitend eerste klasse
MUZIEKINSTRUMENTEN
SNAREN, enz.**

Inruilen en Repareeren
LANSBERG's Muziekhandel
Schoolstraat 23 - DEN HAAG - Tel. H. 7324

Leverancier van H. M. de Koningin.

Maison de Bonneterie

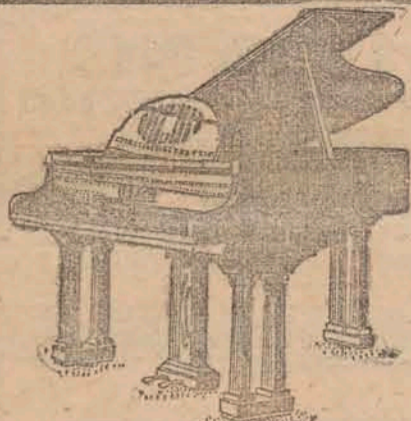

Leverancier van H. M. de Koningin.

DEN HAAG, Buitenhof-Groenmarkt.

AMSTERDAM, Kalverstraat-Rokin

Grootst gesorteerde Magazijnen van Elegante Dames- en Kinderconfectie.

Wereldmerk IBACH.

L. C. JACOBI

's-GRAVENHAGE SOERABAYA
Regentesselaan 123, Tel. M. 1403

Wendt U voor
Koop, Huurkoop, Verhuur
Inrullen, Repareeren, Stemmen
Transport
tot bovenstaande in Nederland en Buitenland het
meest bekende adres.

GROOTSTE voorraad, BESTE merken.

J. P. C. NICOLAI & ZONN

HOF-KLEEDERMAKERS

Dr. Kuiperstraat 2 Tel. N. 3146

's-GRAVENHAGE

Hof-, Rijks- en Gemeenteloveranciers

JAAR-ABONNEMENT
franco per post of bij den Boekhandel (bij vooruitbetaling)
f 10.40
KWARTAAL-ABONN.
f 2.60
WEEK-ABONNEMENT
20 cent

ADVERTENTIE-TARIEVEN
AAN TE VRAGEN BIJ
DE ADMINISTRATIE.

BUREAU-ADMINISTRATIE
PRINSESTRAAT 47
(HOEK JUFFER. IDA STRAAT)

„DE WERELD IN BEELD” is het rijkst geïllustreerde weekblad van Nederland; elk nummer bevat minstens 70 kiekjes uit alle landen.

Het stelt U in beeld op de hoogte van al het wereldgebeuren in de afgelopen week; bovendien geeft het een schat van afbeeldingen van al het bezienswaardige uit alle oorden der aarde.

De Hoofdredacteur, de gep. luit. H. C. C. CLOCKENER BROUSSON geeft er geregeld zijn „PENKRASSEN” van vroeger welbekend, en in de rubriek „UIT VEEL BEWOGEN DAGEN” vertelt hij er op zijn eigen boeiende wijze van zijn herinneringen uit de dagen der revolutie in Duitsland.

Voor den tekst hebben vele schrijvers van naam hun medewerking gegeven, o. w. HERMAN MIDDENDORP, THÉRÈSE HOVEN, CHARLES KRIENEN etc.

Proefnummers met fraaien omslag in kleuren zijn te verkrijgen aan alle kiosken en aan het bureau:
PRINSESTRAAT 47 — DEN HAAG.

A. SCHRÖDER & CO.

GROENMARKT 25-26 'S-GRAVENHAGE

Voor de Vacantie
Voor op Reis
Voor Strand en Bad
Voor de Sport

brengen wij een reeks van
fraaie, praktische en
NIET KOSTBARE
Kleedingstukken.

Een bezoek aan onze Magazijnen zal U daarvan overtuigen

Brengt een bezoek aan Boeatan Magazijnen van Ind. Kunstnijverheid

P. B. VAN MOORSEL & CO

Kerkplein 11-12, naast het Hoofdpostkantoor.
Torenstraat 6-8 - Telefoon 2868 - Den Haag

Goedkoopst adres voor het meubelen en stoffieren van woningen

Holland-Canada Hypotheekbank

's-Gravenhage - Winnipeg

Directie: Mr. J. D. P. TEN BOSCH te 's-Gravenhage; J. G. COSTER te Winnipeg.